ҒАЛАБА БАЙРАМИ БИЛАН!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1926 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 88 (8078).

9 май Душанба 1983 йил

Баҳоси 3 тийин.

ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистонда меҳмон бўлган ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер, Германия Демократик Республикасининг у бошчилик қилган партия-давлат делегациясининг бошқа аъзолари 7 май куни Тошкент областининг қишлоқ меҳнаткашлари билан учрашдилар.

ГДРлик меҳмонлар эрталаб Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхози марказига келдилар. Бу ерда немис ўртоқларни табриклаш учун район хўжаликларининг юзлаб меҳнаткашлари йиғилдилар. Меҳмонлар нон-туз, баҳор гуллари, карнай-сурнай тантанали садолари, рақслар билан кутиб олинди.

«Ленинский путь» колхози кўп тармоқли хўжалик бўлиб, кўп миқдорда пахта, каноп, сабзавот, мева маҳсулотлари, чорвачилик маҳсулотлари етиштиради, миллионлаб сўм даромад олиб туради. Э. Хонеккер, делегациянинг бошқа аъзолари колхозчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари, хўжаликнинг истиқболи билан қизиқдилар. Районнинг раҳбарлари, колхоз правлениесининг аъзолари, колхоз ишлаб чиқаришининг илғорлари билан суҳбат бўлди. Суҳбат чоғида меҳмонлар хўжаликни социал иқтисодий ривожлантириш, районда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш режалари билан таништирилди. Район дала ва фермаларининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми, Озиқ-овқат программаси ўртага қўйган вазифаларни қатъият билан бажармоқдалар.

Э. Хонеккер, ГБСП Марказий Комитетининг секретари В. Фельфе самимий кутиб олганликлари учун колхозчиларга сидқидилдан миннатдорчилик билдирдилар. ГДР партия-давлат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган ҳозирги визити бир сафда туриб тинчлик ва социализм учун курашаётган икки мамлакат халқлари дўстлиги ва қардошларча ҳамкорлигининг яна бир ёрқин далили бўлганлиги айтилди. Кремлда тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокаралар, Олмаота ва Тошкентдаги суҳбатлар ва учрашувлар қарашларимиз ва ниятларимизнинг бирлигини кўрсатди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов ўртага қўйган янги тинчлик таклифлари халқаро кескинликни юмшатиш учун, ядро уруши хавфига қарши курашда социалистик лагерь мамлакатлари позициясини янада мустаҳкамлайди.

Меҳмонлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқлари комплекс равишда ривожланиб бораётган, пахта ва озиқ-овқат экинларининг ҳосили муттасил кўпайиб бораётган, чорвачилик маҳсулотлари ортаётган Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг муваффақиятларига юксак баҳо бердилар. Кўпгина миллат вакиллари меҳнат қилаётган колхозингиз социалистик хўжалик юритиш усулининг афзалликларидан моҳирона фойдаланиш тимсоли бўла олади, деди В. Фельфе. Орттирган тажрибаларингиз ибратли ва фойдалидир. Делегациямизнинг аъзолари Совет диёридаги самимият ва сидқидилликни ҳеч қачон унутмайди.

Делегация аъзолари колхознинг маданий-маиший муассасалари билан танишдилар. Бу ерда қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш шароитларини яхшилашга, уларнинг турмуш маданиятини юксалтиришга кўп эътибор берилмоқда. Меҳмонлар колхоз маданият саройида бўлиб, унинг картиналар галереясини, илмий коммунизм асосчиси Карл Маркс туғилган куннинг 165 йиллиги ва вафотининг 100 йиллигига бағишлаб ташкил этилган виставкани кўриб чиқдилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. А. Костандов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, ГДР делегациясига ҳамроҳ расмий кишилар Э. Хонеккер ва делегация аъзолари билан бирга «Ленинский путь» колхозида бўлдилар.

ГДР ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер бошчилигида расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқига келган Германия Демократик Республикаси партия-давлат делегацияси 7 май куни Тошкентдан ватанига жўнаб кетди.

ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси В. Штоф, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Г. Аксен, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари В. Фельфе, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари И. Герман, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР давлат хавфсизлиги министри Э. Милке, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари Г. Миттаг, ГДР Давлат Кенгаши Раисининг ўринбосари, Германия либерал-демократик партиясининг раиси М. Герлах, ГДР Давлат Кенгаши Раисининг ўринбосари, Германия Миллий демократик партиясининг раиси Г. Хоман, ГДР Давлат Кенгаши Раисининг ўринбосари, Германия Демократик деҳқонлар партиясининг раиси Э. Мекленбург, ГДР миллий фронти миллий кенгашининг президенти Л. Кольдиц, ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР ташқи ишлар министри О. Фишер, христиан-демократик иттифоқи раисининг ўринбосари Г. Теплиц, ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитети халқаро алоқалар бўлимининг мудири Г. Зибер Э. Хонеккер билан бирга Ўзбекистон пойтахтидан жўнаб кетдилар. СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов ҳам Берлинга жўнаб кетди.

Тошкент аэропортида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. А. Костандов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлари Е. А. Айтмуротов, Ю. П. Максимов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. У. Умаров, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Г. М. Орлов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, В. К. Михайлов, Б. Р. Раҳимов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, мамлакат бўйлаб сафарда ГДР делегациясига ҳамроҳ бўлган расмий кишилар, Ўзбекистон ССР министрлари, Давлат комитетларининг раислари Э. Хонеккерни, делегация аъзоларини кузатиб қолдилар. Кузатиб қолувчилар орасида ГДРнинг СССРдаги элчиси Э. Винкельман бор эди.

Тошкент меҳнаткашларининг вакиллари аэропортга бориш йўлида ва аэровокзал перронида Э. Хонеккерни, ГДР делегациясининг аъзоларини самимий табриклаб турдилар.

(ЎзТАГ).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1983 йил 9 май № 115 Москва шаҳри

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Прапоршчик ва мичман ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Армия ва флот ветеранлари, Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари, ўртоқлар!

Бугун Ватанимиз, қардош социализм мамлакатларининг меҳнаткашлари, бутун тараққийпарвар инсоният совет халқининг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозонган ғалабасининг 38 йиллигини нишонламоқдалар.

Улуғ Ватан уруши совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари учун энг оғир синов бўлди. Бу урушда жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг тақдири, жаҳон цивилизацияси, тараққиёт ва демократиянинг келажаги ҳал этилди. Армия ва Флот жангчилари Улуғ Ватан уруши йилларида ўзларининг жанговар байроқларини сўнмас шон-шуҳратга буркадилар. Улар юксак маънавий, жанговар фазилатларини, ғалабага бўлган букилмас иродани намойиш қилдилар. Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва халқ зиёлилари чинакам қаҳрамонлик кўрсатдилар.

Совет халқи, унинг шавкатли Қуролли кучлари Коммунистик партия раҳбарлигида оламшумул — тарихий ғалабани қўлга киритдилар, Гитлер Германиясини, сўнгра милитаристик Японияни қақшатғич мағлубиятга учратиб, социалистик Ватан шон-шарафи ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилдилар, жаҳон халқларини фашизм асорати хавфидан қутқариб қолдилар.

Халқаро империалистик реакциянинг зарбдор кучлари устидан қозонилган ғалаба ижтимоий ва давлат тузумимизнинг ҳал қилувчи афзалликларини совет жамиятининг бузилмас ғоявий-сиёсий бирлигини марксизм-ленинизм идеологияси, совет ватанпарварлиги ва пролетар, социалистик интернационализм тантана қилганлигини яққол намойиш этди. Бу ғалаба жаҳон революцион жараёнининг қудратли тезлаткичи бўлди, бутун дунёда тинчлик кучларининг мустаҳкамланишига олиб келди.

Эндиликда халқимиз партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю .В. Андроповнинг кўрсатмаларини сабот билан амалга оширмоқда. Шу йил планини ва умуман ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олдириб юборилди.

Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатлар билан яқин ҳамжиҳатликда тинчликсевар ташқи сиёсатни қатъият ва изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун, инсониятни термоядро уруши хавфидан халос этиш учун сабот билан курашмоқда.

Бироқ АҚШнинг ва НАТО агрессив блокининг милитаристик доиралари халқаро вазиятни ҳамон кескинлаштирмоқда. Улар Совет Иттифоқи ва унинг иттифоқчилари устидан ҳарбий устунликка эришишга интилиб, қуролланиш пойгасини кучайтирмоқдалар, ядро уруши чиқаришнинг турли вариантларини ишлаб чиқмоқдалар. Шундай бир шароитда совет халқи, Коммунистик партия ва Совет давлати юксак сергаклик кўрсатиб, мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга, Совет Қуролли Кучларининг жанговар қудратини оширишга доимо эътибор бермоқдалар.

Ленин васиятларига содиқ бўлган совет жангчилари қардош социалистик мамлакатларнинг армиялари билан мустаҳкам бирликда социализм тарихий ғалабаларини ва халқлар хавфсизлигини сергаклик билан ҳимоя қилмоқдалар. Улар ўзларининг ватанпарварлик ва интернационал бурчини адо этишга ҳамиша шай бўлиб турибди.

Армия ва Флот шахсий составини, СССР Қуролли Кучлари ветеранларини, барча уруш қатнашчиларини улуғ Ғалаба байрами билан табриклайман ва қутлайман.

Совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабаси ўттиз саккиз йиллигини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун маҳаллий вақт билан соат 22 да Ватанимиз пойтахти—Қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Одесса, Севастополь, Новороссийск, Керчь, Тула, Қаҳрамон Брест қалъасида, шунингдек Калининград, Львов, Ростов-Дон, Куйбишев, Свердловск, Новосибирск, Чита, Хабаровск, Владивосток ва Североморскда тўплардан бир йўла ўттиз марта ўқ узиб, байрам артиллерия салюти берилсин.

Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги йўлидаги жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларга абадий шон-шарафлар!

Яшасин қаҳрамон совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли кучлари!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР МУДОФАА МИНИСТРИ
СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ
Д. УСТИНОВ.

ПУБЛИЦИСТИКА

МУҚАДДАС АЙЁМ

Ҳамид ҒУЛОМ,

СССР Давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

1945 йил май ойининг дастлабки кунлари ҳамон ёдимда. 2 майда Берлин забт этилди, 9 май куни фашизмнинг мудҳиш қароргоҳи — гитлерчилар Германияси таслим бўлди. Мен радиода диктор бўлиб ишлардим, шонли Совет Армиямиз иттифоқдошлар билан биргаликда қозонган тарихий Ғалаба ҳақидаги Олий Бош қўмондонлик фармонларини чексиз фахру ғурур билан халқимга ўқиб эшиттирдим.

Минг йиллар давомида, бирон-бир даврда мисли кўрилмаган иккинчи жаҳон уруши гитлерчи-фашизмнинг мағлубияти билан тугаган кундан буён ўттиз саккиз йил ўтган бўлса ҳам, тирик жонки бор, у бемисл оғир кунларни, қаттол уруш даҳшатларини, тиш-тирноғигача қуролланган гитлерчи ваҳший галаларнинг халқлар бошига солган мудҳиш кулфатларини ҳамон эслайди. Совет халқининг йигирма миллион азиз фарзанди — баркамол йигит ва қизлари ўз ҳаётларини Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги йўлида фидо қилдилар. Ҳали беҳисоб онахонларнинг интизор кўзларидаги қайноқ ёшлари қуригани йўқ. Брест қалъасининг тош деворларидаги жароҳатлар, Хатинь қишлоғининг тинимсиз янграб турган қўнғироқлари, Освенцим ва Бабий Ярдан ҳамон эшитилиб турган фарёдлар ҳар бир виждонли инсонни, бутун башариятни огоҳлантириб турибди: **ҳой одамлар, ҳушёр бўлинглар!**

Мислсиз қурбонлар, чексиз маҳрумликлар эвазига, афсонавий мардлик, бардошу матонат эвазига Ғалабани қўлга киритган совет кишилари уни ардоқлайдилар, кўз қорачиғидай сақлайдилар, муқаддас байрам билан нишонлайдилар.

Ҳар бир шаҳар, ҳар бир районда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган қаҳрамонлар шарафига «Мангу олов» ёқиб қўйилган, шу мардларни туғиб-тарбиялаган Оналарга ҳайкаллар тикланган.

Бу ҳайкал —
инсонга,
Абадий ғолиб,
Ҳаёт ижодкори —
улуғ инсонга!
Бу ҳайкал—
замонга,
Совет даврини —
Олам ифтихори —
қутлуғ замонга!
Бу ҳайкал —
бардошли,
Қалби қуёшли,
Яратиш тимсоли —
Онажонларга!
Улар майдонларга
кузатган, лекин
Юртига қайтмаган
жонажонларга!
Мангулик — жонлардан
мужассам зафар;
Мангулик —
тинимсиз меҳнат,
кураш,
жанг.
Замондош,
шу ердан ўтсанг ҳар
саҳар
Улуғ Мангуликни
яққол кўрасан.

Рейхстаг қуббасига Ғалаба байроғи ўрнатилган кундан буён ўтган 38 йилнинг ҳар куни, ҳар бир соати тинчликни мустаҳкамлаш учун, янги уруш хавфини йўқотиш учун изчил кураш олиб бориш шиори остида ўтди. Совет Иттифоқи бошчилигидаги социалистик мамлакатлардан ташкил топган қудратли янги дунё тобора кучга тўлиб, империализмнинг таянчи— АҚШ бошчилигидаги зулм ва зўравонлик кучларига, янги даҳшатли ядро урушига зўр бериб тайёрланаётган капиталистик дунёга қарши мустаҳкам метин қоядай мағрур қад кўтариб турибди.

Америка империализми ва унинг мафкуравий қўпориш ташкилоти — ЦРУ — Марказий Разведка Бошқармаси ер юзидаги эркесевар халқлар бошига мудҳиш кулфатлар ёғдирмоқда. Сальвадор фожиаси, Ливандаги қонли уруш, Жанубий Африкада қутураётган ирқчилар, Ўрта Ер денгизидаги ва Эрон кўрфазидаги ядро қуроллари билан таъминланган ҳарбий кемалар, Гондурасдан Никарагуага ва Покистондан Афғонистонга юборилаётган босмачи-душман галалари... — булар ҳаммаси империализмнинг эркесевар халқлар бошига бало ёғдирувчи, қўл ва оёқларига кишан солгувчи қора кучлардир.

Иғво, туҳмат, заҳар, ёнғин, босқин, зўравонликни қурол қилиб олган XX аср ваҳшийларига 1945 йил кўкламида фашизм устидан қозонилган тарихий Ғалабани такрор ва такрор эслатиб туриш зарур. Кимки, халқлар озодлигига, одамзод эрки, тинчлиги ва саодатига ваҳшиёна хуруж қилар экан, бундай зўравонлар гитлерчи-фашистларнинг қисматига, албатта, дучор бўлажак!

Шонли Ватанимиз —оға-ини, ёр-биродар, озод халқлар маскани. Ер куррасидаги бепоён гўзал диёр — Совет Иттифоқи йилдан-йилга тобора яшнаб, ривожланган социалистик жамият бўлиб жаҳонга танилди, ўнлаб ва юзлаб эркесевар халқларнинг буюк ҳурмат-муҳаббатига сазовор бўлди.

Мен кейинги ойларда Москва, Украина ва Белоруссияда, Қирғизистон ва Тожикистонда, жонажон республикамиз — Ўзбекистоннинг анчагина шаҳар ва қишлоқларида бўлдим. Бутун совет халқи улуғ ижодий меҳнат — қуриш, яратиш билан машғул: тоғларда янги нурхона — ГЭСлар ва сув омборлари, чўлсаҳроларда янги шаҳар, посёлка, совхоз, заводлар қад кўтарибди. Замонавий янги иншоотлар, янги ва кенг йўллар, юксак бинолар, янги мактаблар, магазинлар, кино-театрлар, боғчаю-яслилар...

Бир гуруҳ ёзувчилар Ангренга бордик. Шаҳар ўртасида кенг майдон барпо этилибди. У ерда улуғ доҳиймиз В. И. Ленинга буюк ҳайкал ўрнатилибди. Ўлкашунослик музейида бўлдик: археологларимиз топган қадимги инсон масканидан то кейинги минг йиллар давомида содир бўлган воқеалар, шу жумладан, оҳангаронликларнинг Искандар Зулқарнайн қўшинларига қарши қаҳрамонона жанги тасвирланган улкан расм бизга чуқур таъсир қилди. Ҳозирги Ангрендаги қурилишлар эса киши муҳофизасига сиғмайдиган даражада кенг ва кўркам. Масалан, Оҳангарон кўмир ҳавзаси тагидан дарёни ўтказиш учун қурилган етти километрдан зиёд узунликдаги темир-бетон туннель — мўъжиза канал!.. Бу ажиб йўл қурувчилари кейинчалик Тошкентга келиб, метро қурилишида ишлай бошлаганлар. Яна бир ибратли факт: биз, ёзувчилар беш группага бўлиниб, кўмир кони, ГРЭС қурилиши, икки корхона ва педагогика институтида китобхонлар билан учрашувлар ўтказдик. Бошқа ўнлаб йирик коллективлардан эса қарздор бўлиб қолдик. Булар — биргина шаҳарда бир кун давомида юз берган воқеалар.

Бу воқеалар Ғалаба байрами арафасида содир бўлгани учун биз адабий кечаларда кўпроқ тинчлик ҳақида, халқларимизнинг ленинча эзгу қон-қардошлиги ҳақида сўзладик, шеърлар ўқидик.

Ангрендаги кечаги учрашувлар, ундан аввал эса Москвадаги Ленин комсомоли номли заводда ёки Минскдаги Автомобиль заводида, Норак ГЭС қурилишида ёки қирғиз яйловларидаги суҳбатлар совет халқи тинчликни жон-дили билан қадрлаб, ҳозирги ҳаёт ва келажак учун сидқи-дилдан меҳнат қилаётганини қайта-қайта тасдиқлади.

Жонажон Коммунистик партиямиз белгилаган улуғвор коммунистик фаровонлик программасини амалга ошириш учун Тинчлик, мустаҳкам Тинчлик зарур. Тинчликни қадрламоқ ва ардоқламоқ учун эса, уруш даҳшатларини ёдда сақламоқ, эзгу Тинчлик халқимиз учун жуда ва жуда қимматга тушганини ҳамиша хотирада тутмоқ даркор.

Олов тўла домналар гупиллаб қайнаб турсин. «Зангори оташ» пўлат қувурлар орқали мамлакатлар ва қитъаларга етиб одамларга хизмат қилсин, «оқ олтин» хирмонларимиз тағин ҳам юксалсин, поёнсиз далалар, боғлар жамоли яшнасин, янги космик кемалар олис юлдузларни одамзод бахт-саодати учун ўргансин, янги БАМлар, ноқоратупроқ водийлар, улкан шаҳарлар юз очсин, янги равон йўллар ўлкаларни, элларни бирбирига боғласин, яна дунёдунё жаҳоншумул режалар амалга ошсин! Куч-ғайратга тўлиб-тошган, мақсади улуғ, ишончи комил халқ учун, тинчлик-омонлик керак. Ҳа, тинчлик-омонлик бўлса, ҳаёт фаровон, Ватан чароғон бўлади.

Эркесевар башар учун муқаддас байрам — Ғалаба байрами халқларни ва давлатларни тинчликни мустаҳкамлашга, аҳиллик ва бирдамликка даъват этади.

Бу тонг озод жаҳон
этар намойиш
Қуёш симирганлар
куч-қудратини,
Урушларни енгиб, топган
оройиш —
Бахтиёр халқларнинг
шон-шуҳратини.

Дўстлар, бу тонг кўриб
турибман аён:
Ёрқин мавж уради
онгларда Қуёш;
Советлар диёри порлар
нурафшон,
Вафоли, сафоли жонларда
Қуёш!

ДЕҲҚОН КУТАЁТГАН МАШИНАЛАР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» «ЧИРЧИКСЕЛЬМАШ» РЕКОНСТРУКЦИЯСИДА

ПАХТАКОРЛИК касби нафақат деҳқонларимиз балки бутун ўзбек халқининг қон-қонига сингиб кеттан десак муболаға бўлмайди. Кимёгарларимиз «оқ олтин» салмоғини ошириш учун минерал ўғитлар тайёрлаш, олимларимиз пахтанинг янги, серҳосил навларини яратиш, саноатчиларимиз эса деҳқон меҳнати унумини оширадиган замонавий машиналарни кўпроқ ишлаб чиқариш ишқи билан яшамоқдалар.

Чирчиқ машинасозлари ана шундай хайрли ишни бажариб келаётганликлари билан ҳақли равишда фахрланишлари мумкин. Корхона цехларида тайёрланган турли маркадаги экиш агрегатлари пахтакор хўжаликларда бенуқсон ишлаб келмоқда, ҳосилга ҳосил қўшмоқда. Лекин бир-икки йил аввал Чирчиқда янги культиватор тайёрланиши маълум бўлгач, кўпчилик қувончини яшира олмади.

Деҳқонларимиз сабр-тоқат билан бу машиналарни кута бошладилар...

Ўтган юбилей йилида ишлаб чиқарилиши кўзда тутилган «КХУ-4» универсал культиваторларнинг дастлабки нусхалари тайёрланди. Шундан сўнг улар махсус майдонларда синовдан ўтказила бошланди. 1982 йилнинг тўртинчи кварталида тайёрланган дастлабки машиналар давлат синовидан муваффақиятли ўтди. Шундан сўнг ишлаб чиқилган планга мувофиқ 1983 йилнинг тўртинчи кварталида заводда 500 дона культиваторларни деҳқонларимизга етказиб беришга қарор қилинди. 1984 йилда эса корхона узил-кесил янги модификациядаги агрегатларни тайёрлашга ўтиши белгиланди.

Техник кўрсаткичларига кўра бу культиватор бир қатор афзалликларга эга. Уларни авваллари ишлаб чиқарилган учта серияднги — «КРХ-3-6», «КРХ-4», «КРТ-4Б» машиналар ўрнида ишлатиш мумкин. Бундан ташқари, уларни исталган тракторларга тиркаш, 60 ва 90 сантиметр кенгликда экилган ғўзапояларга ишлов бериш мумкин. Мутахассисларнинг амалда ҳисоблаб чиқишларига қараганда бу янги агрегат меҳнат унумдорлигини 3—5 процентга ошириш имконини берар экан.

Конструкторлар машинанинг бошқа техник-иқтисодий кўрсаткичлари ҳам кўнгилдагидек бўлишига эришганлар. Хусусан муайян шароитларда аппаратлардаги минерал ўғитларни солиш миқдорини мувофиқлаштириб бориш мумкин. Бундан ташқари улардан фойдаланиш механизаторлар учун жуда қулай.

Хуллас, ҳар қанча мақтаса арзигудек машиналар. Уларнинг ишлаб чиқарилиши беш йиллик охиригача халқ хўжалиги учун 10 миллион сўмликдан кўпроқ иқтисодий самара бериши мумкин. Лекин бунинг учун аввало уларни ишлаб чиқариш зарур. Бу ишга корхона коллективи қандай ҳозирлик кўрмоқда?

Янги культиваторларни ишлаб чиқаришдан олдин бир қатор реконструкция ишларини амалга ошириш талаб этиларди. Пўлат қуйиш цехининг янги биносини барпо этиш, янги пўлат эритиш бўлимини жиҳозлаш, 896 минг квадрат метр майдонни эгаллайдиган янги культиваторлар цехини яратишга киришилди.

Ишлар жонланиб кетди. Лекин бу — бошланиши эди, холос...

Шу йилнинг охирига бориб 500 дона культиватор тайёрланганлиги ҳақида рапорт бериши керак бўлган корхонадаги реконструкция ишлари аҳволини кўриб бу топшириқлар бажарилишига бироз шубҳа билан қарайсан, киши.

Корхона айни пайтда республикамиз ҳамда Иттифоқимиздаги 22 корхонага пўлат эритмасидан тайёрланган эҳтиёт қисмлар етказиб беради. Ана шу буюртмаларнинг бажарилишини йўлга қўйиш ҳамда янги агрегатлар учун бирмунча кўпроқ эҳтиёт қисмлар тайёрлаб бериш учун янги эритиш бўлими жиҳозлана бошланди. Реконструкция ишлари ниҳоясига етказилгач, бу ерда йилига 24 минг тонна эмас, 30 минг тоннага яқин пўлат эритила бошланади. Бу ерда ҳам эски цехдаги каби тўртта печ ўрнатилиши кўзда тутилган. Лекин улар анча серунум, қуввати ҳам кўпроқ. Ҳозиргача эса учта осма кўприк крани, иккита печ ярим-ёрти ўрнатилган. Яна иккита печни ўрнатиш ҳали бошланмаган ҳам.

160-қурилиш трестининг мутасаддилари бу участкадаги реконструкция ишларининг якунланиши ҳақида гап очилгудек бўлса, «1983 йил учун бу объектга бор йўғи 92 минг сўм капитал маблағ ажратилган, уни албатта, ўзлаштирамиз» деб хотиржамгина жавоб берадилар. Улар ўз навбатида ҳақ. Лекин ана шу маблағ ҳажмидаги қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши билан цех фойдаланишга тахт бўлиб қолмаслиги ҳаммага ойнадек равшан. Юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, йил охирига бориб эса янги культиваторларга эҳтиёт қисмлар тайёрлашга киришилиши зарур.

896 минг квадрат метр ишлаб чиқариш майдонини ўз ичига олган янги культиваторлар цехида ҳам ишлар талайгина. Цехда 924 минг сўмлик бунёдкорлик ишларини ниҳоясига етказиш кўзда тутилган. Лекин ўтган йилги планлар бажарилмаганлигидан ташқари айнн пайтдаги ишлар ҳам кўнгилдагидек эмас.

1982 йилда қурилиш ишлари учун 4951 минг сўм капитал маблағ ажратилди. Бундан ташқари, 1580 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини ниҳоясига етказиш кўзда тутилди. Шундан 4151 сўми ўзлаштирилди. Қурилиш-монтаж ишлари эса 1157 минг сўмни ташкил этди. 160-қурилиш тресги ҳам, «Союзмашхлопководство»га қарашли ремонт-қурилиш бошқармаси ҳам топшириқларни бажара олмади. Бунинг сабабларини суриштиргудек бўлсангиз бош пудратчи аввало цехнинг қурилиш лойиҳаси уч марта ўзгартирилганлигини сабаб қилиб кўрсатади. Хусусан, аввал тахт қилиб қўйилган 1000 кубометр бетон конструкцияларини олиб қайтадан бетон ётқизишга, каналларни қайта жиҳозлашга тўғри келганлигини таъкидлашади...

1978 йилда янги цех қурилиш лойиҳаси ишлаб чиқилганда бу ерда бир йўла уч хил культиватор тайёрлаш назарда тутилган эди. Шундан сўнг 160-қурилиш тресги бунёдкорлари ишларни бошлаб юборишди. Лекин кўп ўтмай заводда уччала культиватор ўрнини боса оладиган янги «КХУ-4» универсал культиваторларини тайёрлаш мақсадга мувофиқ эканлиги қайд этилди. Шундан сўнг лойиҳага юқорида таъкидлаб ўтилган ўзгартишларни киритишга тўғри келди. Лойиҳа ўзгартирилди. Ишлар ҳам янгисига мувофиқ давом эттирилди. Шундан кейин янги культиваторлар тайёрлана бошланади деса бўлармикан?

— Кўриб турганингиздек, цехда қурилиш-монтаж ишлари ниҳоясига етганича йўқ, — дейди завод директорининг капитал қурилиш бўйича ўринбосари Фикрет Керимов. — Қолаверса қурувчилар ўз ишларини ниҳоясига етказишгач, ўз кучимиз билан кўплаб қурилма ва станокларни ўрнатишимиз зарур. Бу ҳам анчагина вақтни олади. Лекин бош пудратчи ҳамда ёрдамчи қурилиш ташкилотлари ҳали-бери ишни ниҳоясига етказмайдилар чоғи...

Биз реконструкция ишлари қурувчилар айби биланми, корхона раҳбарлари лоқайдлиги биланми — нега оқсаётганини узоқ муҳокама қилмоқчи эмасмиз. 1983 йилда чирчиқлик машинасозлар 14500 культиватор, 4000 чизел-культиватор, 3500 арик қазиш-текислаш машиналари, 3000 кўрак чувиш машиналари, 3678 минг сўмлик эҳтиёт қисмлар ҳамда 1050 минг сўмлик кенг истеъмол буюмлари тайёрлашга қарор қилганлар. Ана шу маҳсулотларни нафақат деҳқонларимиз, балки Болгария, Венгрия, Вьетнам, Куба, Афғонистон ва бошқа қардош мамлакатлардаги буюртмачилар ҳам кутадилар. Бу буюртмалар қай тарзда бажарилиши кўп жиҳатдан реконструкция ишлари ўз вақтида тугалланишига боғлиқ эканлиги шубҳасиз. Қолаверса бу оқсашнинг асосий айбдори қурилиш ташкилотлари ёки завод маъмурияти бўлишидан қатъий назар бундан деҳқонларимиз зарар кўрмасликлари керак.

Яқинда «Чирчиксельмаш» заводи ишлаб чиқариш илғорларининг слётида машинасозлар ишчиларга, инженер-техник ходимларга, хизматчиларга, заводнинг барча меҳнаткашларига Мурожаатнома қабул қилдилар. Унда хусусан шундай дейилади:

«Завод ишчилари қўли билан тайёрланаётган қишлоқ хўжалиги машиналарини Ўзбекистон ва бошқа қардош республикалар деҳқонлари орзиқиб кутмоқдалар. Ватанимиз, қишлоқ меҳнаткашлари бизга ишонадилар, сельмашчилар давлат планлари ҳамда ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилига қабул қилган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажара олишларига қаттиқ ишонадилар». Ҳа, айнан шундай: деҳқонларимиз бу машиналар ўз муддатида пахта майдонларига кириб келишига ишонадилар. Ана шу ишонч қай тарзда оқланиши эса бутунлай чирчиқликларга боғлиқ.

А. МИРАЛИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВИ: ҚОНУН ЛОЙИҲАСИНИ МУҲОКАМА ҚИЛАМИЗ

КОРХОНА, ЭҲТИЁЖ, МУАММО

МУЛОҲАЗА ВА ТАКЛИФ

«МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ СИЕСИЙ ОНГЛИЛИГИ, УЛАРНИНГ МАДАНИЙ-ТЕХНИКА ВА ПРОФЕССИОНАЛ САВИЯСИ ЎСИБ БОРАЕТГАНЛИГИ, БОШҚАРИШ ВА ХЎЖАЛИК ЮРИТИШ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛАЁТГАНЛИГИ МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ ҲУҚУҚЛАРИНИ КЕНГАЙТИРИШ ВА УЛАРНИНГ ЖАМИЯТ ОЛДИДАГИ МАСЪУЛИЯТИНИ КУЧАЙТИРИШ УЧУН ШАРТ-ШАРОИТЛАРНИ ВУЖУДГА КЕЛТИРАДИ».

(Меҳнат коллективлари тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳасидан).

КЕЛЕС жунни дастлабки қайта ишлаш фабрикаси бир асрлик тарихга эга. У зах, пастқам корхонадан йирик, республикамизда ягона фабрикага айланди. Ҳозир корхонада 240 киши ишламоқда. Шу кам сонли коллектив жуда катта ҳажмдаги ишларни йил сайин муваффақиятли бажармоқда. Ишлаб чиқариш ҳажмини тобора ошириб боряпти. Шуни айтиш кифояки, агар 1971 йилда 220 ишчи-хизматчи 8 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилган бўлса, 1980 йилда реализация ҳажми 64 миллион сўмликни ташкил этди. Шу давр ичида ишчилар сони 20 кишига кўпайди. Бошқарув аппарати ходимлари эса ўзгармасдан қолди.

Фабрика коллективининг ана шундай катта ютуқлари омиллари нимада? Аввало шуни айтиш керакки, маъмурият, партия ва жамоат ташкилотларининг аниқ ҳамкорликда, ягона мақсадни кўзлаб олиб бораётган ишлари асосий негиз бўлиб хизмат қилмоқда. Бунда ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш, коммунистлар, тажрибали ишчиларнинг авангардлик ролини таъминлаш, меҳнат шароитларини, техника хавфсизлигини, корхона меҳнаткашларининг маиший турмушини яхшилаш ҳақида қилинаётган доимий ғамхўрлик катта роль ўйнамоқда.

Корхона коллективи ишлаб чиқаришни юксалтиришнинг интенсив йўлидан бормоқда. Бунда КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми кўрсатмаларига қатъий амал қилинмоқда. Шунинг учун ҳам ишчи кучини кўпайтирмаган ҳолда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кескин оширишга эришилмоқда.

Фабрикада бутун республикамизда тайёрланган жун қуруқ тозалаш усули билан дастлабки ишловдан ўтмоқда. Ҳозирги вақтда йилига 10,5—11 минг тонна жун тайёрланяпти. Қайта ишлов берилган хом ашёдан турли маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Корхонанинг мижозлари юздан ҳам ошиб кетган. РСФСР, Украина, мамлакатимизнинг бошқа республикалари корхоналари фабрика маҳсулотини олмоқда. Шуниси тақдирга сазоворки, мижозларнинг ҳаммаси Келесда қайта ишлов берилган хом ашё сифати яхшилиги учун миннатдорчилик билдирмоқдалар.

Юқорида айтганимиздек, фабрикада меҳнатни ташкил этиш, унга ҳақ тўлашни такомиллаштиришга катта аҳамият берилмоқда. Шунинг учун ҳам ишчиларнинг меҳнат унумдорлиги йилдан-йилга ортиб боряпти. Унинг ўсиш суръатлари маош миқдори кўпайишидан олдинда эканлиги тақдирга сазовордир. Лекин бу билан ишчи-хизматчилар олаётган маош суст кўпаймоқда деган фикрга келиш мумкин эмас. Иш ҳақи ҳам меҳнат унумдорлигига яраша жадал ошмоқда. Масалан, ўтган йили ҳар бир ишчининг ойлик ўртача иш ҳақи 240 сўмни ташкил этди. Ҳар ойда маошнинг 20—40 проценти миқдорида олинадиган мукофот бу ҳисобга кирмайди.

Икки томонлама манфаатдорлик бригада пудрати усули жорий қилингандан сўнг янада ортди. Ўтган йили икки бригада шу янгиликка қўл урган эди. Бу йил эса фабрикадаги 8 бригада шу илғор усул асосида ишламоқда. Бригада пудрати эса пировард иш натижасида хизматчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш қатори меҳнат унумдорлигини юксалтиришга ёрдам бермоқда.

Фабрикада ишчиларнинг асосий кўпчилигини аёллар ташкил этади. Уларнинг аксарияти кўп болали оналардир. Корхона раҳбарлиги бундай хотин-қизларнинг иш ва турмуш шароитларини яхшилаш билан муттасил шуғулланмоқда. Фабрика ҳузурида мактабгача ёшдаги болалар комбинати ишлаб турибди. Унда ишчиларнинг фарзандлари тарбияланмоқда. Бу ишчи аёлларнинг бемалол меҳнат қилишларига ёрдам бераяпти. Ҳозирги вақтдаёқ боғча ва яслига бўлган эҳтиёж тўла қондирилмоқда. Лекин шунга қарамай истиқболни ҳисобга олиб, яна бир замонавий болалар боғча ва яслиси қуриляпти. Бу йил ишга тушириладиган болалар комбинатида бир йўла 140 жажжи гражданлар тарбияланади.

Ишчи-хизматчиларни уй-жой билан таъминлаш муаммоси ҳам муваффақиятли ҳал қилиняпти. Тўғри, ишчиларнинг кўпчилиги ўзларининг шахсий уйларида яшамоқдалар. Бироқ шунга қарамай корхона ҳам турар-жой қуришни канда қилмаяпти. Ҳозирги вақтда барча коммунал қулайликлари бўлган яна бир кўп квартирали уй улушли иштирок асосида бунёд этиляпти. У 1984 йилда фойдаланишга топширилади.

Корхонада ёрдамчи хўжалик ҳам ташкил этилмоқда. Шу мақсадда катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилди. Фабрика атрофидаги хушманзарали ва кенг дам олиш зонасида ажойиб боғ ташкил этилди. Бу боғда етиштирилаётган сабзавот ва мевалар болалар боғчасига етказиб берилмоқда, айни вақтда ишчи-хизматчилар ўртасида ҳам тарқатиляпти. Ёрдамчи хўжаликда ҳозир 70 бош қўй бўрдоқига боқилмоқда. Йил охиригача уларнинг сони 120 тага етказилади. Бундан ташқари, 300 та товуқ боқиладиган паррандахона қурилади.

Корхона ишчи-хизматчилари меҳнат коллективлари ҳақидаги СССР Қонуни лойиҳасини зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Барча цехлар ва участкаларда бу ҳужжат атрофлича ўрганилиб муҳокама қилинмоқда. Ишчилар корхонани реконструкция қилиш, унинг ишлаб чиқариш қувватини ошириш билан боғлиқ бўлган айрим фикрларни ҳам ўртага ташламоқдалар. Ушбу мақолада ана шу мулоҳазаларнинг айримларини келтириб ўтмоқчимиз.

Республикамизда чорвачилик йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Ўнинчи беш йиллик ва ўн биринчи беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида қўй-эчкилар сони 1 миллион 275 минг бошга кўпайди. Бундан буён ўсиш суръатлари янада тезлашади. **Демак, фабрикага келадиган хом ашё ҳажми ортади. Бунинг учун муҳим бир муаммони ҳал қилиш керак. Ҳозир фабрикада жунни сув билан ювадиган барабанлар, ундан калава ишлаб чиқарадиган асбоб-ускуналар йўқ. Бунинг оқибатида корхонага етказиб берилаётган барча жун, унинг энг яхши навлари ҳам чала ишловдан ўтказилади. Улар пийма ва устки кийимлар ишлаб чиқариш учун фойдаланилади, холос. Ваҳоланки, яхши сифатли жун калавасидан қимматли буюмлар ҳам тайёрлаш мумкин. Ҳозирча бундай бўлмаяпти.**

Кенг истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, бевосита иқтисодий жиҳатдан самарадорликни ошириш манфаатлари ҳозирги фабрикани сақлаб қолган ҳолда жунни сувда ювадиган ва қайта ишлайдиган қувватлар яратишни тақозо этади. Ҳозирги ишлаб турган корхонада эса бунинг учун етарли шароит йўқ. Бизнинг фикримизча фабрика ёнида жунга дастлабки ишлов бериш билан чекланмасдан уни қайта ишлайдиган юксак механизациялашган йирик корхона барпо этиш вақти келди. Мутасадди ташкилотлар бу масалани тезроқ ҳал қилишлари керак. Бундан халқ хўжалигимиз катта манфаат кўриши турган гап.

Шу мақолада яна бир муаммо ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. Уни ҳал қилишнинг ўзи ҳам фабрика ишини янада яхшилаган, темир йўл транспорти учун қулайликлар вужудга келтирган бўлар эди. Республика қишлоқ хўжалик министрлиги ва бошқа идоралар область хўжаликлари учун фабрикага юбориладиган жунни транспорт воситаларига ортиш графигини тузиб беришлари керак. Ҳозир эса бу масалада тартиб йўқ. Кўпинча барча областлардан жун хом ашёси деярли бир вақтнинг ўзида етказиб берилади. Уни тушириб олиш ва сақлашда қийинчиликлар вужудга келмоқда. Оқибатда вагонлар нормада белгиланганидан кўпроқ туриб қоляпти.

Шу кунларда фабриканинг барча цехларида ғайрат-шижоатга тўла меҳнат давом этмоқда. Ишчи-хизматчилар ўн биринчи беш йиллик учинчи йили топшириғини барвақт уддалаш учун мусобақани авж олдирмоқдалар. Юқорида қўйилган муаммоларни ҳал қилиш улар фаолияти натижаларининг янада самарали, сифатли, тежамли бўлишига ёрдам беради.

Ф. ИСҲОҚОВ,
иқтисодчи.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

СОВУҚҚА ЧИДАМЛИ БЕТОН

● ЛЬВОВ. Целлюлоза — қоғоз саноатининг чиқитидан тайёрланган махсус қўшимча модда бетоннинг совуққа чидамлилигини оширишда ёрдам беради. Львов политехника институтининг олимлари шу модда «рецептини» ишлаб чиқдилар. Сибирдаги нефтчилар ёш шаҳри — Мегионни қураётганлар янгиликнинг самарадорлигига қаноат ҳосил қилдилар. Шундай қўшимча модда аралаштириб тайёрланган бетон бу ерда минус температура шароитларида уй-жойлар ва саноат объектларини қуришда муваффақият билан ишлатилмоқда.

●

ЭНГ КЕКСА ОЛИЙ МАКТАБ

● БАРНАУЛ. Олтой қишлоқ хўжалик институтини ёш мутахассислар битириб чиқди. Олий мактабни битирган уч юзга яқин кичик агроном, механик-инженер, экономист, ишлаб чиқариш ташкилотчиси дипломларини олди. Ўлканинг энг кекса олий мактаби очилганидан бери ўтган 40 йил ичида қишлоқ хўжалиги учун 20 минг мутахассис тайёрлаб чиқарди. Ленин стипендиати Александр Давыдовга юбилей дипломи берилди. Ёш агроном ўқишни битиргандан кейин ўз юрти — Олтойнинг Петропавловск районига бориб ишлайдиган бўлди.

●

ТАДҚИҚОТ КЕМАСИ САФАРГА ЧИҚДИ

● РИГА. «Академик Александр Виноградов» тадқиқот кемаси Атлантика океани ва Ҳинд океанига жўнаб кетди. Кемадаги олимлар атроф муҳит булғанишини, океан-атмосфера системасида модда ҳаракатини ўрганиш борасидаги кенг ишлар комплексини бажарадилар.

(ТАСС).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ОҚИЛОНА, РЕАЛИСТИК ЁНДОШУВ

ГДР партия — давлат делегацияси музокараларининг якунлари, Кремлда берилган зиёфатда ўртоқ Ю. В. Андропов сўзлаган нутқда айтилган Совет Иттифоқининг янги тинчлик таклифларига бутун дунёда ҳамон катта эътибор берилмоқда. Газеталарнинг шарҳларида ва билдирилаётган фикрларда шу нарса таъкидланмоқдаки, Совет Иттифоқи қуролланиш пойгаси янги босқичига йўл қўймаслик проблемаларига, қуролсизланиш, урушнинг олдини олиш, тинчликни мустаҳкамлаш проблемаларига оқилона, реалистик ёндошиб, шу соҳада узоқни кўзловчи конструктив ечимларни таклиф қилмоқда. Совет Иттифоқи Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш масалаларига масъулият билан ёндошаётганлиги уқтирилмоқда. Совет Иттифоқи Мадрид учрашувида қатнашган давлатларга мурожаат этиб, учрашувни муваффақиятли тугаллаш мақсадида халқларнинг тинчлик ва хавфсизлик иши учун сиёсий жиҳатдан кенг кўламда ёндошиб, масъулият ҳисси билан қарашга даъват этганлиги хусусида чет элларда кўпдан-кўп фикрлар билдирилмоқда.

«Нойес Дойчланд» газетаси (ГДР) Москвадаги музокараларнинг натижаларига СССР билан ГДР ўртасидаги қарашлар бирлигининг ёрқин намойиши, деб баҳо бермоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов айтган янги таклифларнинг Европада ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизлик иши учун жуда катта аҳамияти бор. Шунинг учун ҳам бу таклифлар ҳусусида халқаро кўламда шунчалик кўп фикрлар билдирилмоқда.

Совет Иттифоқининг таклифлари СССР тинчлик, кескинликни юмшатиш ва кенг халқаро ҳамкорлик қилиш учун изчил курашчи бўлиб келганлиги, ҳозир ҳам ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверишини яна бир карра тасдиқлади, деди ГДР фанлар академиясининг вице президенти В. Кальвайт.

«Минжу Чосон» газетаси (КХДР) Совет Иттифоқи Англия ва Франция учирувчи ракеталари ва портловчи зарядларини ҳисобга олиб, Европада ана шу қуроллар юзасидан ядровий потенциалларни тенглаштириш тўғрисида келишиб олишга тайёрлигини айтди, деб ёзади. Европада жойлаштирилган авиация воситаларига ҳам шундай ёндошилган бўлур эди. Ю. В. Андропов Совет Иттифоқининг шу таклифига жавобан яна «йўқ» дейдиганлар Европа ва бутун дунё халқлари олдида ўз зиммаларига оғир масъулият оладилар, деб таъкидлади.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши Совет Иттифоқининг қуролсизланиш хусусидаги янги таклифларини табриклаган барча тинчликсевар кучларга ўз овозини қўшади, дейилади ЖТКнинг баёнотида. Совет Иттифоқининг раҳбари СССР билан НАТО блоки ўртасида Европадаги ўртача олисликка учириладиган ракеталар ва ядро қуроли элтадиган самолётлар хусусида тахминий тенгликни сақлаб қолишга имкон берадиган таклифларни ўтган йилнинг декабридаёқ айтганди, дейилади ҳужжатда.

Американинг **«Нюс дей»** газетаси Европада ядровий қуролларни камайтириш хусусида Совет Иттифоқи айтган янги таклифларга ижобий баҳо берди. Қурол яроғ устидан контроллик қилиб туриш битимига эришиш учун иккала томонда истак бўлиши зарурлиги равшан, деб ёзади газета. Эндиги қадамни Рейган маъмурияти қўйиши керак.

Англиянинг **«Файнэншл таймс»** газетаси бундай деб уқтиради: Совет Иттифоқининг сўнгги таклифлари, шубҳасиз, қизиқарли ва илҳомбахшдир. Газета Англия ва Франция ҳукуматлари ана шу таклифларни назарда тутиб, ядровий қуроллар устидан контроль жараёнига қўша олишлари мумкин бўлган ҳисса хусусида янада равшанроқ гаплар айтишлари талаб этилади, деб ҳисоблайди.

Совет Иттифоқи Европада тинчликни, хавфсизликни мустаҳкамлаш ва ҳамкорликни ривожлантириш манфаатларига амал қилмоқда, деб ёзади Франциянинг **«Юманите»** газетаси, Совет Иттифоқининг Мадрид учрашувида қатнашувчи давлатларга мурожаати учрашувни боши берк кўчадан олиб чиқишга қаратилган.

ТАСС. 7 май.

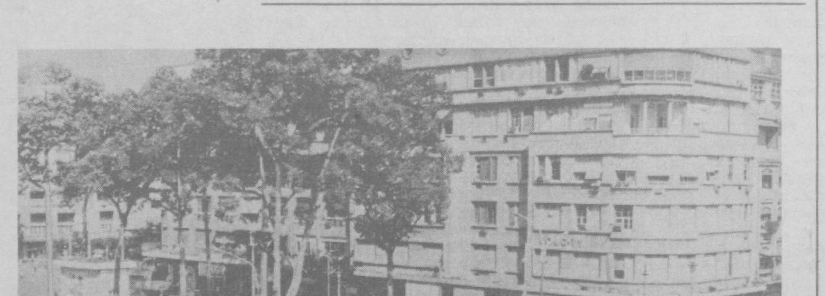

1975 йилнинг 30 апрелида озод қилинган Хошимин шаҳри ҳаётида жуда катта ўзгаришлар содир бўлмоқда. Собиқ Сайгон номи билан аталган бу шаҳар чет эл монополияларидан батамом холи бўлгандан сўнг янги-янги корхоналар бунёд этилди. Ҳозирда Хошимин мамлакатда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотининг бешдан бир қисмини бермоқда. Суратда: Хошиминнинг энг гавжум Ле Лой кўчасида.

А. Минеев фотоси.

А. ПАПАНДРЕУ БИЛАН СУҲБАТ

● БУДАПЕШТ. Греция Бош министри А. Папандреу «Непсабадшаг» газетаси мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни таъкидлади: Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Прага сиёсий декларациясини биз тинчликни мустаҳкамлаш ва қуролсизланиш соҳасида конкрет натижаларга эришиш йўлидаги муҳим қадам, деб ҳисоблаймиз. Рейганнинг «нуль» варианти тўғрисидаги таклифи ҳозир ҳам, келажакда ҳам амалга оширилиши мумкин бўлмаганлиги учун биз Женевадаги музокараларни олға силжитишга, ўртача олисликка учириладиган ядро қуроллари сонини анча камайтиришга олиб борадиган шартнома тузилишига қаратилган ҳамма ташаббусларни қўллаб-қувватлаймиз.

Ядро қуролини элтувчи кемаларни Ўрта денгиз районидан чиқариб юбориш тўғрисида декларацияда илгари сурилган таклиф бу регион ядросиз зонага айлантирилиши, соҳилдаги давлатларнинг ҳамкорлиги денгизига айлантирилиши кераклиги тўғрисидаги нуқтаи назаримизни қувватлайди. Шу жиҳатдан ҳам биз Болқонда ядросиз зонани вужудга келтириш тўғрисидаги ғояни қатъиян қўллаб-қувватлаймиз.

А. Папандреу Греция ҳукумати тинчлик учун ва кескинликни юмшатиш учун курашда қатнашишни ўзининг муҳим вазифаси, деб ҳисоблаётганлигини таъкидлаб ўтди.

(ТАСС).

Чехословакияда Совет Иттифоқи учун маҳсулот тайёрлаётган завод ва фабрикалар қардош мамлакат буюртмаларини муддатидан илгари ва сифатли бажариш ташаббусига қўшилиб ишламоқдалар. Мартин шаҳридаги оғир машинасозлик заводи коллективи ана шундай корхоналардан биридир.

Суратда: П. Куран ғилдиракли тракторни йиғиш пайтида.

ЧТК—ТАСС фотоси.

«АМЕРИКАНИНГ ЯДРО РАКЕТАЛАРИГА ЙЎЛ ЙЎҚ»

● ВЕНА. «Американинг янги ядро ракеталарини Европада жойлаштиришнинг олди олинсин!» деган шиор остида «тинчлик ҳафтаси» Австрияда бошланди. Бу ҳафта урушга қарши бир қанча ташкилотларнинг ташаббуси билан ўтказилмоқда.

Тинчлик ҳафтасида Венада, Грацда, Линц, Инсбург ва бошқа шаҳарларда тинчлик тарафдорларининг оммавий митинглари ва йиғилишлари бўлади, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланиш проблемалари юзасидан мунозаралар ва семинарлар ўтказилади.

Шаҳар кўчаларида инсониятга таҳдид қилиб турган ядро қуроли хавфини аҳолига тушунтирувчи ахборот стендлари ўрнатилган бўлиб, бу стендлар Американинг ўртача олисликка учириладиган янги ядро ракеталарини жойлаштириш тўғрисида НАТОнинг қарорлари амалга оширилишига қарши актив курашга даъват этади.

(ТАСС).

ЧИЛИ МЕҲНАТКАШЛАРИ КУРАШНИ КУЧАЙТИРМОҚДАЛАР

● РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Чили меҳнаткашлари Пиночет диктатурасининг азоб-уқубатлари ва террорига қарамай, ўз ҳуқуқлари учун курашни кучайтирмоқдалар. Улар 11 май куни 24 соат давомида умум миллий забастовка ўтказишга қарор қилдилар. 70 мингдан кўп кончи, докер, нефтчи, бинокор, шунингдек кўпгина давлат ва хусусий муассасаларнинг хизматчилари мазкур забастовкада қатнашишга тайёр эканликларини билдирдилар.

Меҳнаткашларнинг бўлажак иш ташлаши Вашингтоннинг ёрдами туфайли ҳокимият тепасида турган чиркин ҳарбий режимни ғоят ташвишга солиб қўйди. Хунта бошлиғи Пиночет ҳарбий полиция раҳбарларининг шошилинч кенгашида сўзлаган нутқида «забастовка бошланиб қолгудек бўлса, унинг оқибатлари учун бутун масъулият забастовка ташкилотчилари зиммасига тушади», деб таҳдид қилди.

(ТАСС).

РЕАКЦИЯ КИРДИКОРЛАРИГА ҚАРШИ

● РИМ. Италия пойтахтида реакция кирдикорларига қарши митинг бўлиб ўтди. Митингда демократик жамоатчиликнинг вакиллари, маҳаллий ҳокимият раҳбарлари, касаба союз активлари, олимлар, собиқ партизанлар иштирок этдилар. Улар машъум «қизил бригада» яширин ташкилоти террорчиларининг қонли ҳуружларини қаҳр-ғазаб билан қоралади. Террорчилар бундан бир неча кун олдин Римнинг марказида таниқли сиёсий ва касаба союз арбоби, Рим университетининг профессори Италия социалистлар партияси Марказий Комитетининг аъзоси Жино Жуньяни ярадор қилган эдилар.

Митингда сўзга чиққан нотиқлар Италия учун кийин бўлган ҳозирги сиёсий дамларда энг кўп даражада хушёрлик кўрсатиш терроризмга, уюшган жиноятчиликка, реакцияга қарши қатъий кураш олиб бориш зарурлигини таъкидладилар.

(ТАСС).

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ОЛАМШУМУЛ ЖАСОРАТ

С. ОХУНЖОНОВ,

ЎЗБЕКИСТОН ГРАЖДАН МУДОФААСИ ШТАБИНИНГ БОШЛИҒИ, ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ.

Бугунги улуғ айём совет халқи учун муқаддас ва азиздир. Бундан 38 йил муқаддам худди шу куни гитлерчилар Германияси батамом мағлуб этилган эди.

Ғалаба йўли ниҳоятда оғир бўлди. Даҳшатли жангларда қардош халқлар елкама-елка туриб Ватан ҳимоясига отландилар, оммавий қаҳрамонлик ва ғалабага бўлган буюк ишонч туйғусини, енгилмас сабот-иродаларини намойиш этдилар, фашист босқинчиларни ўз уясида тор-мор қилиб, жаҳон халқларини асорат ва зулмдан сақлаб қолдилар.

Халқ жасорати ҳеч қачон унутилмайди. Курск ёйида, Москва, Ленинград остоналарида, Украина, Қрим, Белоруссия, Молдавия, Болтиқ бўйи ва Шимолда эришилган ғалабаларда ҳамда Европа халқларини озод этишда мислисиз жасорат кўрсатган 7 миллион солдат, сержант, офицер ва генерал СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. Улардан 11,5 минг нафари эса мамлакатимизнинг олий нишони — Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди.

Буюк ғалабага Ватанимизнинг барча миллат ва элатлари муносиб ҳисса қўшдилар. Жумладан, Ўзбекистон Коммунистик партияси ҳаракатдаги армияга ўзининг энг муносиб вакилларидан 40 минг коммунистни, 230 минг комсомол-ёшларни юборди. Серқуёш ўлкамиз ўғлонлари жанг майдонларида халқ ва партия ишига садоқат намуналарини кўрсатдилар. Тўрт йиллик жанглардаги қаҳрамонликлар эвазига 120 минг ҳамюртимизнинг кўксини жанговар нишонлар безади. 32 жангчимиз «Шуҳрат» орденининг тўла кавалери бўлишди, 280 киши эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони билан тақдирланди. Улар орасида генераллардан Совет Иттифоқи Қаҳрамони Собир Раҳимов, Муллажон Узоқов, Файзулла Норхўжаев, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари — Усмонов, Эргашев, Бобоев, Умаров, Эшонқулов сингари таниқли саркарда ва жангчиларимиз борлиги билан ғурурланишга ҳақлимиз.

Уруш йилларида ўзбек миллий қисмларининг тузилиши ҳам ҳақиқий ватанпарварлик намунаси бўлди.

Партия ва ҳукуматимиз республикамизда тузилган миллий қисмларга халқ ишончини қозонган, тадбиркор, ажойиб фазилатли фарзандларини раҳбар қилиб тайинладилар. Шундай юксак эътиборга сазовор бўлганлардан бири бу йил 76 баҳорни қаршилаётган истеъфодаги офицер, бир қанча жанговар орден ва медаллар соҳиби, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Абдуллахўжа Муродхўжаевдир. У Тошкент ва Фарғона областлари йигитларидан ташкил топган 94- ўқчи бригаданинг сиёсий бўлими бошлиғи этиб тайинланган кезларда мен ҳам у киши билан бир сафда жанг қилганимни фахр билан ёдга оламан.

Бригадамиз урушнинг энг оғир дамларида — 1942 йилнинг август, сентябрь ва октябрь ойларида Ватанимиз пойтахти Москва учун қизиб кетган мудофаа жангларида дастлабки муваффақиятларни қўлга киритди. Бунда батальон комиссари А. Муродхўжаевнинг ҳиссаси катта бўлди.

Ҳарбий комиссарнинг сиёсий раҳбарлик маҳорати яққол намоён бўлган бир жанг эсимда. Бригадамиз олдида Ростов областининг Морозовск шаҳрини қўлдан бермаслик вазифаси турар эди. Қаҳратон қиш, 40—45 даража совуқ. Оғир жанглардан сўнг солдатларимиз ҳам, тўпларга қўшилган отларимиз ҳам ниҳоятда ҳолдан тойишган. Лекин вазифа қатъий. Душманнинг бир неча танкчи ва пиёдалар дивизияси шаҳарни қайтадан эгаллаш учун ҳужум бошлаган. Ана шу дамда майор А. Муродхўжаев ва бригада артиллерияси бошлиғи майор Файзулла Норхўжаевлар шахсан ўзлари қўлларига автомат олиб жангга кирдилар.

Уруш даврида мамлакатимиз халқлари ўртасида ўзаро қардошлик ва интернационализм ғоялари янада мустаҳкамланиб оғир синовлардан ўтди. Уруш йилларида республикамизга юздан ортиқ йирик саноат корхоналари кўчириб келтирилди, янги завод ва фабрикалар қурилиб ишга туширилди. Фронтга кўплаб самолёт, авиация моторлари, бомбалар, миллионлаб снарядлар, 4 миллион 806 минг тоннадан ортиқроқ ғалла етказиб берилди. Ўзбек меҳнаткашларидан тушган маблағлар ҳисобига яратилган «Ўзбекистон 30 йиллиги», «Ўзбекистон комсомоли», «Совет Ўзбекистони» танк колонналари, бронепоездлар ва авиаэскадрильялар душманга қақшатқич зарба беришда жуда қўл келди.

Мана, 38 йилдирки, мамлакатимиз осмони мусаффо, турмушимиз фаровон, ҳар бир кунимиз мазмундор. Бу КПССнинг доно ташқи сиёсати самарасидир. Партиямиз XXVI съездида жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш, қуролланиш пойгасига чек қўйиш, халқаро хавфсизликни таъминлаш соҳасида янги таклифлар олға сурилди. 80-йиллар Тинчлик программаси номини олган бу совет ташаббуслари жаҳондаги барча тинчликсевар халқлар томонидан қизғин кутиб олиниб, якдиллик билан қўллаб-қувватланмоқда.

Лекин империалистик кучларнинг қуролланишга зўр бериши тинчликка жиддий хавф солмоқда. Шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи ўз Қуролли кучлари жанговар қудратини янада оширишга мажбур бўляпти.

Қуролли кучларимиз совет кишилари тинч меҳнатини таъминлаш учун жанговар ва сиёсий тайёргарликларини муттасил ошириб бормоқдалар. Жанговар сафларда ўзбек йигитлари ҳам садоқат билан хизмат қилмоқдалар. Улар бундан кейин ҳам Ватан манфаатларини ҳимоя қилишда ҳушёр турадилар, ҳар лаҳзада ўзларининг эл-юрт олдидаги аскарлик ва интернационал бурчларини шараф билан бажаришга тайёрдирлар.

Бугун ғалаба кунини кенг байрам қилар эканмиз, ёшларимиз оталар жасоратини шараф билан давом эттиришларига, қаҳрамонона анъаналарга содиқ бўлиб қолишларига яна бир карра ишонч билдирамиз, барча меҳнаткашларни улуғ айём билан чин қалбдан муборакбод этамиз.

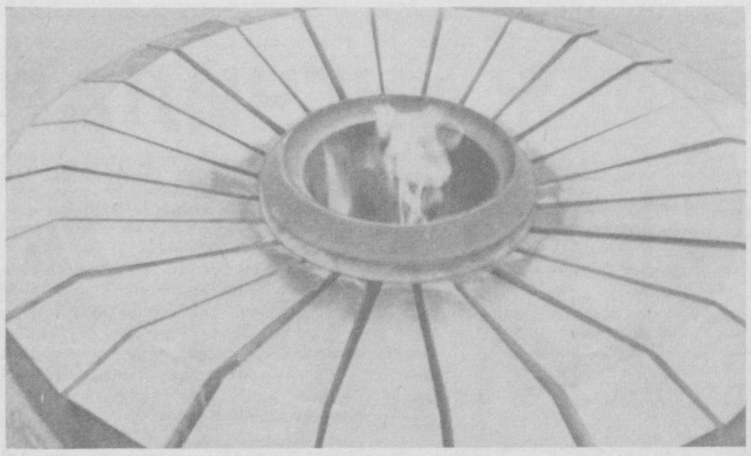

Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганларга абадий таъзим!..

В. Портнов фотоси.

ВАТАН ТУЙҒУСИ

Унинг фронтга жўнаб кетиши қизиқ бўлди. 1942 йил баҳорида Бухоронинг тор кўчаларидан бирида жойлашган хонадонга Ашхободдан хат келди.

«Меҳрибон онажоним, — деб бошланар эди мактуб. — Эртага фронтга жўнаб кетяпман. Тўғри, ёшим етмаганлиги сабабли аввалига фронтга боришимга қаршилик қилишди. Кеча 16 ёшга тўлдим. Ҳарбий билим юртида ўқиб, командир бўлганлигим учун энди ўз ўрнимни фронтда деб билаяпман. Бу ишим учун койимаслигингизга ишонаман, онажон. Фронтга етиб боргач, албатта, хат ёзаман. Ўғлингиз Қиём».

Ўшанда Қиём Бақоев даҳшатли урушнинг давом этишини, 1946 йилгача Бухорога қайтиб келолмаслигини билмаган эди. Уруш тўлқинида 2-Украина фронти жангчилари билан Сталинграддан Берлингача бўлган масофани босиб ўтди. Унинг хотирасида Днепр дарёси бўйидаги жанглар айниқса, яхши сақланиб қолган...

Жанг ярим кечага мўлжалланган эди. Қиём Бақоев хизмат қилаётган автоматчилар ротасига душман қўлидаги кўприкни эгаллаб, танкларимизнинг нариги қирғоққа талофатсиз ўтиб олишини таъминлаш ҳақида топшириқ берилган эди. Вазифа ниҳоятда муҳим. Агар кўприк белгиланган 10 минут вақт ичида ишғол қилинмаса, душман уни портлатиши аниқ.

Рота командири Қиём Бақоев бошлиқ 2-взвод жангчилари зиммасига душман соқчиларини шовқин-суронсиз «тинчитиш» вазифасини топширди. Разведка аввалига кўзда тутилганидек жуда тез ва пухта бажарилди. Командир ўзи ханжар билан учта фашист соқчисини ҳалок қилди.

Кутилмаганда душман томондан ўт очилди. Немислар операцияни пайқаб қолишган эди. Разведкачиларимиз бостириб келаётган душман солдатларини кўриб чекина бошлашди. Шунда Бақоев ўрнидан даст кўтарилди-да «Ватан учун олға!» деб олдинга интилди. Солдатлар унга эргашдилар.

Қиём госпиталда кўзини очди-ю, бошида жилмайиб турган ҳамшира қизни кўрди.

— Днепрни эгалладикми?

— Аллақачон, олти кун бўлди, — Ҳамшира мамнун жилмайди.

Эртаси куни уни кўргани рота командири келди. Днепр дарёсидан кечиб ўтишда кўрсатган қаҳрамонлиги учун лейтенант Қиём Бақоевни қўмондонлик Қизил Юлдуз ордени билан тақдирлашга қарор қилибди.

Бу мукофот уни кейинги жангларда ҳам жасорат кўрсатишга, қолаверса, бутун умрини офицерлик касбига бағишлашга даъват этди.

— Йигирма беш йилдан буён ҳарбий комиссарман,— дейди у ўз ишлари ҳақида гапирар экан. — Хизмат юзасидан кўпчилик билан мулоқатда бўламан. Мени ҳар сафар ҳам одамларимиздаги ватанпарварлик туйғуси ҳайратга солади. Бугунги ёшларимиз ҳам ана шу муқаддас туйғуни авайлаб, асраётганликларидан беҳад қувонаман.

Бу Оржоникидзе район ҳарбий комиссари полковник Қиём Бақоевнинг, у сингари эл-юрт тинчлигини қўриқлаётган ҳар бир Ватан посбонининг ва ҳар бир меҳнаткаш замондошимизнинг дил сўзларидир.

Б. ЭГАМҚУЛОВ,
запасдаги офицер.

САПЁР ҚОДИРОВ

Усмон 2-Украина фронтининг 69-гвардиячи дивизиясининг 79-сапёрлар батальонида илк бор жангга кирди. Хватчеватка ва Олхаватка районлари учун олиб борилган жангдаги жасорати учун Қизил Юлдуз ордени билан тақдирланди. 1943 йилнинг 1 октябрига ўтар кечаси бўлган шиддатли қирғинни у яхши эслайди. Душман Полтава областидан чекиниб дарёнинг нариги қирғоғида мустаҳкам мудофаа истеҳкомини вужудга келтирганда қўмондонлик кам талафот бериб душманни янада ортга улоқтириб ташлаш планини ишлаб чиқди.

Дивизия командири тадбиркор ва чаққон сапёрни танлаб разведкачилар ихтиёрига юборишни сўради. Рота командири капитан Габрильянц ўзбек йигити Усмон Қодиров номзодини кўрсатди.

Қоронғи тун. Эпкинлаб майин қор ёғмоқда. Разведкачилар бетараф майдондан эмаклаб бораётиб бир зум ҳаракатдан тўхтадилар. Орқада келаётган Усмон олдинга ўтиб, тиканли симлар билан ўралган душман истеҳкомига яқинлашди. Кўмилган миналарни чаққонлик билан олиб, йўл очди-да, қўли билан «олға» ишорасини қилди. Душманнинг ўт очиш координация нуқталарини аниқлаган разведкачилар рация орқали дивизия штабига хабар юбордилар.

Кўп ўтмай залварли артиллерия тўплари ишга тушди. Қўшинларимиз ялпи ҳужумга ўтишганда сапёр Усмон Қодиров ва унинг разведкачи дўстлари душман билан жанг қилар эди...

Ғалабадан сўнг яна соғ-саломат Саид қишлоғига кириб келди. Дастлаб район ҳарбий комиссариатида, сўнгра Ленин номли колхозда раис, партия ташкилотининг секретари, бригада бошлиғи бўлиб ишлади.

Кейинчалик унинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа рўй берди. Ўша 1 октябрга ўтар кечаси бўлган шиддатли жангда кўрсатган мардлиги учун унга олий нишон — Ленин ордени берилган эди. Орден бир неча йиллар ўтгач ўз эгасини топди. Бугунги ғалаба айёмида ветераннинг кўксида ана шу нишон ҳам жасорат ва матонат тимсоли сифатида порлаб турибди.

Р. ДАДАБОЕВА,
Пискент райони.

КУНДАЛИК ДАФТАРНИНГ ДАВОМИ

«...Савичевлар ҳалок бўлдилар... Барча ҳалок бўлди. Биргина Таня қолди». Бу Ленинград қамали вақтида мактаб ўқувчиси Таня Савичева кундалик дафтарининг сўнгги сатрлари эканлигини совет кишилари яхши билишади. Очликдан, қўрқувдан азоб чеккан қизча ҳаётини сақлаб қолишнинг иложи бўлмади. Лекин унинг кундалик дафтари Нюрнберг процессига фашизмни айбловчи ҳужжат сифатида тақдим этилганди.

Таня Савичеванинг кундалик дафтарини ҳаётнинг ўзи давом эттирди. Савичевлар тирик! Ўлимга юзма-юз бориб, ўз ҳаётлари билан умумий ғалабамизга катта ҳисса қўшган оиланинг таржимаи ҳоли давом этмоқда.

Улар беш ака-сингил эдилар. Ленинград қамалида қолганларнинг барчаси ҳалок бўлганлар. Таня ўзининг фожиавий кундалигини ёзаётган пайтида катта опаси Нина ва акаси Михаилнинг тақдири ҳақида ҳеч нарса билмас эди. Нина 1941 йилда завод билан бирга Шарққа эвакуация қилинганди. Михаил эса Псков қишлоқларидан бирида фашистлар билан курашарди. Мана энди Нина Николаевна иссиқлик электростанциясида лойиҳачи инженер, унинг ўғли Валерий электр пайвандлаш техникумида ўқитувчи бўлиб ишлашмоқда. Набираси Светлана эса мактаб ўқувчиси.

Михаил Николаевич Сланси шаҳрида яшайди. Касби алоқачи. Унинг ўғли Владислав «Ленинград» шахтасининг бошлиғи. Набираси Оксана мактабда ўқийди.

Суратларда: уч авлод вакиллари аввал яшаган уйлари олдида; Пискарев мемориал қабристонида Т. Савичеванинг кундалигидан кўчирилган нусхалар.

О. ПОРОХОВНИКОВ
фотолари (ТАСС фотохроникаси).

АЗИЗ НОН

(«ЖАНГЧИ ДАФТАРИ»ДАН)

Ноннинг бир бурдасин кўзга суртиб биз
Ҳаёт-мамот учун жангга кирганмиз.
Ҳамламиздан душман чўкканида тиз,
Уни Ватан қудрати деб билганмиз.
Бир бурда нон учун... бор деб ҳақиқат,
Она-Ватан учун аямадик жон.
Ажал хавф соларди ҳар бир дақиқа,
Бизни сақлаб қолди ўша азиз нон.
Бағрида сақлади бизни она-Ер,

Эгри-бугри окоп бўлди бошпана.
Гиёҳ бўлиб унди унга сингган тер,
Гиёҳдан нон ҳидин туйдик биз яна,
Қонли курашларда бўлдик музаффар.
Унит бўлмас ўша ўтли ҳар қадам,
... Исроф бўлган нонни кўрсак биз агар,

Хаёлга келади жонланиб шу дам.
Мана бугун эл тинч, юртимиз обод,
Не истасак элда бари муҳайё.

Азиз ноннинг қадри янада зиёд,
Урвоғи ҳам кўзимизга тўтиё,
Бироқ... баъзилар бор ном қозониш-чун

Тўй беришар, ортиб, исроф бўлар нон.

Дунёда бор эллар, яшар оч-юпун,
Бир бурда нон учун фидо айлар жон.
Азиз одамларни эъзозлагандек,
Азиз буғдой нонни эъзозлаш керак.
Энди уруш бўлмас, унга қўйдик чек.
Эркин ҳаёт қадрин куйлайди юрак.

Мумтоз МУҲАМЕДОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, истеъфодаги гвардиячи майор.

40 ЙИЛДАН СЎНГ

ҚИЗИЛ ЮЛДУЗ ЭГАСИНИ ТОПДИ

Яқинда Октябрь район ҳарбий комиссариатидан редакцияга телефон қилишиб ажойиб бир учрашувга таклиф этишди.

— Албатта, келинглар, собиқ разведкачига Қизил Юлдуз орденини топширамиз, кутамиз.

Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театри аскарият ўспиринлар билан гавжум. Бу ерда она-Ватан олдидаги йигитлик бурчини ўташга отланган йигитларни кузатиш тантанаси. Отахонлар ва онахонлар фарзандларига оқ йўл тилашяпти.

Комиссар Зокир Маражабов кечани очиб йиғилганларни яқинлашиб келаётган Ғалаба байрами билан қутлади, залнинг олдинги қаторларида файз киритиб ўтирган уруш ветеранларига сиҳат-саломатлик тилагач, минбарга Абдуазим Пўлатовни таклиф этди ва қарсаклар остида унинг кўкрагига Қизил Юлдуз орденини тақиб, собиқ жангчига сўз берди.

— Халқимизда ҳеч ким, ҳеч нарса унитилмайди деган ҳикматли гап бор. Мана, бугун мен ҳам, сиз ҳам ана шу гап нақадар ҳақ эканлигига гувоҳмиз. Бундан салкам қирқ, аниқроғи 39 йил муқаддам тавсия этилган мукофотни олиб турипман. Мен кекса фронтчи, разведкачи сифатида сизларга нима дейишим мумкин? Мана бугун сизлар халқ олдидаги, Ватан олдидаги йигитлик бурчингизни ўташга отланяпсизлар. Сизларнинг зиммангизга жуда шарафли ва масъулиятли вазифа юклатиляпти. Ҳарбий техникани мукаммал ўрганингиз. Бурчингизни аъло даражада ўтанг. Биз кекса фронтчиларнинг сиз ёшларга наказимиз ана шу! «Оқ йўл!».

Абдуазим Пўлатов ташқарига чиқди. Транспортга ўтирмади. Пиёда юргиси келди. Навоий кўчаси бўйлаб аста одим ташлаб бораркан, беихтиёр қўли кўкрагидаги беш қиррали юлдузни оҳиста сийпалади. Фронт хотиралари айқаш-уйқаш кўз ўнгидан ўта бошлади. Сўнгра мана шу орден учун тавсия этилган операцияни эслади. Ҳа, бу ўша, Польшада, 1944 йил октябрь тонгидаги разведкада кўрсатган жасорати учун берилган мукофот. Тил тутиб келиш учун 11 киши жўнашган эди. 9 киши қайтди. Белявский ҳалок бўлди. Минсклик Матвейнинг фамилиясини ҳар қанча уринмасин эслайолмади. Ўшанда икки қуролдошларидан ажралгандилар. Белявский ва Матвей Абдуазим ака кўз ўнгида ёрқин намоён бўлди. Ўрмонзорларда ярим тунда юрганларини эслади. Ана шу хаёллар билан уйга етиб келганини ҳам сезмай қолипти.

Невараси Умид эшикни очди. Қизи Марғуба дадалари кеч қолганлигидан хавотирланишганини айтди. Абдуазим ака кеч қолиш сабабини гапириб берди. Оила қувончга тўлди. Эртаси Абдуазим акани ёру дўстлари, қўни-қўшнилар орден билан қутлашди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

ҚУРОЛДОШЛАР УЧРАШДИ

Ленин номли колхознинг Ўртабўз қишлоғида истиқомат қилувчи Мавлон ота Иброҳимовнинг қувончи чексиз. У сурхондарёлик қуролдош дўсти Абдумурод ота Жалматов билан 40 йилдан сўнг — Ғалаба байрами арафасида яна дийдор кўришди. Катта давра тўридан жой олган собиқ жангчилар ўтмиш хотираларини ёдга олиш нечоғлик оғир бўлмасин, барибир хаёллар уммонига берилишади, ўрталарида мустаҳкам илдиз отган дўстликнинг қадр-қиммати ҳақида ҳаяжон билан сўз очишади.

— 1942 йил Астрахань шаҳрида босқинчиларга қарши илк бор жангга кирдим, — деб эслайди Мавлон ота хотира дафтарини варақлар экан. — Мен хизмат қилаётган 105-полкнинг 34-ротасида ўзбек йигитлари кўп эди. Катта лейтенант Ҳидоятов командирлигида андижонлик Эшон Мадҳолиқов, бухоролик Бўрибоев, тошкентлик Муллажонов, Аҳмаддин Бозоров, Мингдоу Қорабоев ва қозоқ фарзанди Букирбоев каби дўстларим билан ёнма-ён туриб душман устига ўқ ёғдирганман. Уларнинг кўпчилиги шиддатли жангларда ҳалок бўлдилар. Қолганлари билан эса ярадор бўлиб, госпиталга тушиб қолганимдан сўнг ажрашиб кетдим. Бир ҳисобда қуролдош дўстларимнинг адресларини сақлаб қолишга хат-саводим унчалик яхши эмаслиги ҳам сабаб бўлди. Лекин Абдумуроднинг адреси эсимда бор эди. У доимо Сурхондарё область, Шўрчи станцияси, Оқтуш қишлоқ Совети, «Комсомол» колхозига, ўғли Эшбойнинг номига хат йўллар эди. Яқинда ўғлим Эгамбердига «Шу адресга хат ёзиб юбор, балки Абдумурод соғ-саломатдир», деб маслаҳат солган эдим. Бахтни қарангки, хат эгасини топиб борибди.

— Ўша куни ҳаяжонланиб хатни қайта-қайта ўқидим, — деб дўстининг суҳбатини давом эттирди Абдумурод ота. — Яширишнинг ҳожати йўқ, ҳушимни йўқотишимга оз қолди. Чунки урушдан бошимдаги 2 та осколькани «эсдалик» қилиб кўтариб келганман. Агар қаттиқ хафа бўлсам ёки беҳосдан хурсанд бўлиб кетсам, улар ўз таъсирини кўрсатади.

— Чамамда бу Таганрог шаҳрини озод қилганимизда бўлган эди, — Мавлон ота суҳбатни бўлди.

— Ҳа, эсингдан чиқармабсан, оғайни, — Абдумурод отанинг кўзларида ўт чақнади. — Умуман у кунларни унутиб бўлармикан. Ўзиям 13 кун деганда шаҳарни қўлга киритувдик-а. Не-не оловқалб дўстларимизни ер бағрига топширдик.

Икки дўст марҳумлар хотирасини бот-бот ҳурмат билан эсга олишди. Оловли йилларда тўкилган юрак қонлари беҳуда кетмаганлигини, тинчлик, фаровон замонда фарзандлари даврасида сермазмун умр кечираётганликларини таъкидлаб шукрона айтишди. Бундан кейин ҳам тез-тез бир-бирларидан хабардор бўлиб туришга аҳдлашиб хайрлашдилар.

Э. ИСМОИЛОВ,
Бекобод райони.

БУГУН

САЙЛЛАР, КЕЧАЛАР, ТОМОШАЛАР

ҒАЛАБА байрами шарафига пойтахтимизнинг барча маданият ва истироҳат боғларида халқ сайллари уюштирилади. Бугун шаҳар отчопарида ДОСААФчилар ўзларининг байрам программаларини томошабинлар эътиборига ҳавола этадилар. Мотоцикл, автомобиль пойгалари ўтказилади, чавандозларнинг чиқишлари, кучли полвонларнинг беллашувлари бўлади. Байрам сайлида Улуғ Ватан уруши ветеранлари, Совет Иттифоқи ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, новаторлар ва ишлаб чиқариш илғорлари билан учрашувлар уюштирилади.

Байрам куни шаҳримизнинг кинотеатрлари, маданият ва истироҳат боғлари, барча дам олиш масканлари одамлар билан гавжум бўлади. Байрам шодиёналари Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат боғида ёшларнинг тантанали митинги билан бошланади. Қаҳрамон комсомоллар хотирасига ўрнатилган монумент пойига гулчамбарлар қўйилади. Уруш ветеранлари, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари билан учрашувлар ўтказилади. Шу ернинг ўзида ўтказиладиган спорт байрамида етти ёшдан етмиш ёшгача бўлган кишилар қатнашадилар.

Катта сув парадида эса барча спорт жамиятлари вакиллари иштирок этадилар. Хиёбонларда «Ватан учун курашганлар». «Ҳеч ким, ҳеч нарса унутилмайди», «Улар доим барҳаёт» мавзудаги фотокўргазмалар ташкил этилди. Ўзбекистон филармониясининг халқ чолғу оркестри «Ғалаба кунингиз билан» ва Ўзбекистон Давлат филармониясининг симфоник оркестри эса «Қаҳрамонлар жасорати халқ қалбида» деган музикали кечалар ўтказадилар.

М. Горький номли болалар боғида уруш ветеранлари билан давра суҳбатлари ўтказилади. Пионерлар учун эса боғда Ғалаба салюти эрталиги уюштирилади. «Қардасиз, қуролдош дўстлар» мавзуида кеча ҳам бўлади. Тельман номли, Собир Раҳимов номли маданият ва истироҳат боғларида ҳам улуғ байрамга атаб ажойиб тадбирлар ўтказилади.

Пушкин номли маданият истироҳат боғида Собир Раҳимов район меҳнаткашларининг оммавий сайли ўтказилади. Ветеранлар Ватанимиз озодлиги йўлида жон фидо этган қуролдош дўстлари тўғрисида ҳикоя қилиб берадилар.

Областимизнинг Чирчиқ, Ангрен, Олмалиқ, Бекобод, Янгийўл, Янгиобод шаҳарларида, район марказларида ҳам Улуғ Ватан уруши қатнашчилари билан учрашувлар, халқ сайллари бўлиб ўтади.

М. ЗАРИПОВ.

Ўзбекистон Рассомлар союзининг залида Улуғ Ватан урушида иштирок этган рассомларнинг I республика кўргазмаси очилди. Туркистон Ҳарбий Округининг сиёсий бошқармаси, республика Маданият министрлиги ҳамда Ўзбекистон Рассомлар союзи ташкил этган мазкур кўргазмадан ветеран рассомларнинг тинчлик учун курашга сафарбар этувчи ўнлаб асарлари ўрин олган.

Суратда: кўргазма қатнашчилари—рассомлар Илья Рубин ва Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Самиғ Абдуллаевлар.

В. Казанцев фотоси. (ЎзТАГ).

СПОРТ

ФУТБОЛ

● ПОЙТАХТНИНГ «Торпедо» ва Вильнюснинг «Жалгирис» командалари ўртасидаги ўйин билан олий лига вакилларининг навбатдаги тури бошланди. Бу ўйин 1:1 ҳисобида тугади. Ўтган куни ўтказилган бошқа учрашувларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Нефтчи» — «Динамо» (Москва) — 1:1, ЦСКА — «Динамо» (Минск) — 0:1, «Арарат» — «Нистру» — 1:0, «Торпедо» (Кутаиси)— «Черноморец» — 1:3.

Биринчи лига вакилларининг ҳам навбатдаги тур ўйинлари бўлди. Жиззахнинг «Звезда» футболчилари Ростов-Дон шаҳрида маҳаллий армиячилар билан учрашиб, 1:2 ҳисобида ютқазишди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

● «ПРАВДА» газетаси совриниучун ҳар йили енгил атлетикачилар кроссини ўтказиш анъана бўлиб қолган. Бу сафарги ана шундай Бутуниттифоқ беллашувлари Таллин шаҳрида бўлди. Турли масофаларга бўлган югуришларда ғолиб келганлар орасида республикамиз вакили Светлана Ўлмасова ҳам бор. У 3000 метр масофада 9 минут 27,4 секунд натижа кўрсатиб, биринчи ўринни олди.

ШАШКА

● ХАЛҚАРО шашка бўйича Ўзбекистон чемпионати ниҳоясига етди. Тошкентлик С. Гуляев 13 имкониятдан 11,5 очко тўплади ва республика чемпиони унвонини қўлга киритди. Ғолиб СССР чемпионати саралаш турнирида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди. Самарқандлик М. Фозилов ғолибдан ярим очко орқада қолиб иккинчи, тошкентлик А. Честков 10 очко билан учинчи ўринни олди.

Редактор Н. НАСИМОВ.

ҒАФУР ҒУЛОМ ТАВАЛЛУДИНИНГ 80 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

АДАБИЙ АНЖУМАН

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги ва республика Ёзувчилар союзи правлениеси ҳамкорликда Ленин ва СССР Давлат мукофотларининг лауреати, атоқли шоир Ғафур Ғулом таваллудининг 80 йиллиги муносабати билан Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида тантанали кеча ўтказди.

Кечани Ўзбекистон ССР Маориф министрининг ўринбосари И. С. Мўминов кириш сўзи билан очди. Сўнгра сўзга чиққан Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор Н. Маллаев Ғафур Ғуломнинг истеъдодли адиб, моҳир таржимон, олим ва жамоат арбоби сифатидаги фаолияти ҳақида гапириб берди.

Ўзбекистон ССР халқ ёзувчилари Туроб Тўла, Саид Аҳмад, Ўзбекистон ССР халқ шоири Шукрулло ўз устозларининг халқ дилидаги гапларни тезда топа олиш қобилиятига эга бўлганлигини ва шу сабабли у энг оғир ва машаққатли кунларда ҳам ҳаётни завқли куйлаганини таъкидладилар. Хассос шоирнинг меҳрибон, олижаноб хислатларга бой бўлганлигини унинг қизи — Олмос Ғуломова ҳам ўз хотира-эсдаликларида қайд қилди.

Тантанали кечага тўпланган шоир, ёзувчи, матбуот ходимлари, педагог ва студентлар Тошкент шаҳридаги 118-мактабнинг 10-синф ўқувчилари А. Аъзамов ва Е. Шариповлар томонидан ижро этилган «Шум бола» қиссаси асосида тайёрланган инсценировкани марок билан томоша қилдилар. Шунингдек, пойтахтимиздаги 412-болалар боғчасининг тарбияланувчиси М. Қозоқбоев томонидан ўқилган шоирнинг «Бари сеники», 116-мактаб ўқувчиси Ф. Нуриддинова ўқиган «Улуғ рус халқига», 23-мактаб ўқувчиси Г. Абдуқаюмова ўқиган «Вақт», педагогика институти студентлари — Марҳамат ва Анор Юсуповалар ўқиган «Турксиб йўлларида» ва «Қозоқ элининг улуғ тўйи» шеърлари ўзбек ва қардош халқларнинг дўстлиги ва бирдамлигини тараннум этди.

Кеча охирида намойиш қилинган кинолента Ғ. Ғулом қиёфасини тўла жонлантирди.

Д. ҚОДИРОВА.

● *МАРДЛИК—МАНГУЛИК*

ЕР ОСТИ ЖАНГЧИЛАРИ

Ажимушкай. Оловли ер номини олган бу жой қаҳрамон шаҳар Керчь тарихига заргал ҳарфлар билан битилган.

Беш ой давомида тўрт тарафдан душман қуршовида қолган, йигирма метрли чуқурликдаги Ажимушкай тош конларида паноҳ топган ер ости гарнизони кечаю кундуз фашистларга қарши жанг олиб борди.

1942 йил май ойида Қрим фронти қўшинларининг Керчь ярим оролидан олиб чиқишни таъминлаш учун бу ерда полковник П. М. Ягунов қўмондонлиги остида бир отряд қолдирилган эди. Қонли жанглар билан отряд ўз олдига қўйган вазифани бажарди: фронтнинг асосий кучлари ғоят оғир шароитларда муваффақиятли эвакуация қилинди.

Бироқ Ягунов отряди ва бошқа бўлинмалар ярим оролда мудофаа жангларини олиб бориб, қуршовга тушиб қолди.

Совет жангчилари душманга қарши курашни давом эттириш учун тош конларида беркинишга мажбур бўлдилар.

Ер ости жангчиларининг қаҳрамонликларини совет кишиларига етказишда ҳамшаҳримиз Николай Ефремовнинг ҳам ҳиссаси катта бўлди. У Бутуниттифоқ радиоси орқали ёзувчи Сергей Смирновнинг Брест қалъаси қаҳрамонларига бағишланган эшиттиришларини тинглар экан, ер остида жанг қилган қуролдош дўстлари жасорати ҳақида ҳам ҳикоя қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. У Керчь мудофааси қатнашчилари, уларнинг қариндош-уруғлари билан учрашди. Николай Ефремов уларнинг хотиралари ҳамда архив ҳужжатларидан фойдаланиб, «Ер ости солдатлари» («Солдаты подземелья») деган ҳужжатли қисса ёзди. Мазкур асар бу йил Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида босмадан чиқди.

Буюк Ғалабанинг 38 йиллиги арафасида биз Николай Ефремовнинг Ажимушкай тош конларида фашист босқинчиларига қарши кураш олиб борган совет жангчилари жасорати ҳақидаги бир лавҳасини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

1942 йил 8 майда немис қўшинлари мудофаамизнинг чап қанотидан ҳужумга ўтди. Улар сон ва техника жиҳатидан катта устунликка эга бўлганликлари учун мудофаамизни ёриб ўтишга муваффақ бўлдилар. Совет қўшинлари Керчь томон чекина бошлади.

Мен 9 майдан 10 майга ўтар кечаси М. В. Фрунзе номидаги ҳарбий академия курсида бирга ўқиган дўстим Валентин Берниченко билан Керчь бўғозини кечиб ўтиб, Қрим фронти штаби жойлашган Ажимушкай тош конларига етиб келдик.

Лекин бу ерда штаб йўқ экан. У Краснодарга кўчирилганлиги ҳақида хабар топдик. Бизга тош конларида жойлашган жангчиларга полковник П. М. Ягунов командирлик қилаётганлигини айтишди ва унинг ҳузурига олиб келишди.

Беҳисоб ер ости йўллари орқали учта чироқ билан ёритилиб турган жойга келдик. Полковник Ягунов баланд бўйли, профессорларникига ўхшаган пенсне тақиб олган, этиклари яхшилаб тозаланган эди. Унинг атрофида бир неча ҳарбийлар турарди.

Бу ерда партия йиғилишини ўтказишга ҳозирлик кўрилаётган экан. Ҳали ҳеч ким Ягунов бугун тонгда қўмондонликка қуйидаги мазмундаги маълумотни юборганлигини билмас эди: «Қрим фронти қўшинлари қўмондонига. Душман 16 та танк мададида икки ротаси билан ҳужумга ўтиб, Ажимушкай қишлоғини эгаллади. Биз душманни қишлоқдан қувиб чиқариш учун ҳужум қилдик. Аммо артиллериямиз бўлмаганлиги сабабли ҳужумимиз муваффақиятсизликка учради. Ҳалок бўлганлар ва жароҳатланганлар бор. Талафотлар ҳисобга олинмоқда. Бўлинмалар ва қисмлар билан алоқа йўқ. Фақатгина тош конларига кириш жойларини қўриқлаб турган бўлинмалар билан алоқа бор. Полковник Ягунов».

Шу куни Ягунов фронт қўмондонидан қуйидаги буйруқни олди: «Сизнинг мудофаа участкангиздаги қисмлар алоҳида буйруқ бўйича эвакуация қилинади...».

1944 йил майида Қримдан қувиб чиқарилган душман ҳужжатларида қуйидаги қайдни учратиш мумкин эди:

«...Ягунов Қримдаги рус фронти қўмондони генерал-лейтенант Козловдан Қизил Армия қайтиб келгунча бу жойларни қўлда ушлаб туриш тўғрисида буйруқ олди. Бу буйруқ тўла-тукис бажарилди...»

Аммо бунга ҳали яна 2 йил бор эди. Ҳозир эса тош конларида партия йиғилишига тайёргарлик кўрилarди. Йиғилишга таклиф этилганлар тўплангач, Ягунов отрядида сиёсий раҳбар қилиб тайинланган Иван Павлович Парахин сўз олди.

— Коммунист ўртоқлар,— деди у, — менинг фикримча одатдагидек йиғилиш президиумини сайлаш учун вақт сарф қилиб ўтиришимизга ҳожат бўлмаса керак. Бунинг устига биз бир-биримизни деярли билмаймиз. Шунинг учун сўзни полковник Павел Максимович Ягуновга бераман. У ҳозирги вазият ва олдимизда турган вазифалар тўғрисида гапириб беради.

Ягунов ҳарбийчасига лўнда қилиб гапира бошлади:

— Биз мудофаа масалаларини муҳокама қилиш учун тўпланганмиз. Очиғини айтсам, аҳволимиз жуда оғир. Олдимизда Ажимушкай тош конларини ер ости қалъасига айлантириш вазифаси турибди. Энг аввало ер остига тўпланган кишиларни, қурол-яроғлар, озиқ-овқатларни аниқ ҳисоблаб чиқишимиз керак. Коммунистлардан сиёсий ходимлар тайёрлашимиз керак. Улар жангчилар орасида шу бугундан бошлаб тушунтириш ишларини бошлаб юборишлари лозим.

Биз юксак уюшқоқлик кўрсатишимиз зарур. Қанчалик уюшқоқ бўлсак, талафотларимиз шунчалик кам бўлади. Ҳар бир ўқ, ҳар бир грамм озиқ-овқат пухта ҳисобга олинсин. Душман билан сўнгги томчи қонимиз қолгунча курашамиз. Ҳамма имкониятларни ишга солиб, душманга зарба берайлик, унинг фронтдаги кучларини ўзимизга жалб қилайлик. Немис босқинчиларига ўлим!

— Ўлим! — акс-садо берди ер ости.

Шу пайт бу ерга шошилиб кириб келган кузатувчи баланд овоз билан:

— Тош конлари устида фашист самолётлари айланиб юрибди. Бизларга қарши танклар, артиллерия ташланди... — деди.

Ягунов ўзини жуда босиқ ҳолда тутиб:

—Яхши, кузатишни давом эттиринг, — деди.

Шундан сўнг у бу ерга ўрнатилган стол ёнига келиб, бир дақиқа ўйланиб қолди. Ҳамма унинг қандай қарорга келишини кутарди. Кўп ўтмай ер остида унинг овози янгради.

— Катта лейтенант Белов! Қўриқчи батальонни тепага олиб чиқинг, — полковник соатига қараб қўйиб давом этди: — Ҳозир 17.00. Бу пайтда немислар дам олади. Улар эрталабгача ҳужум бошламайдилар. Сапёрлар ротаси билан тунда мудофаа иншоотларини тайёрланг.

Ягуновнинг сўнгги сўзлари, айниқса, жаранглаб эшитилди:

— Царское қўрғонида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг давлат байроғини кўтаришга буйруқ бераман. Батальон буйруқсиз бир қадам ҳам чекинмасин.

Эрталаб роппа-роса соат 6.00 да Царское қўрғони узра қизил байроқ ҳилпирай бошлади. Шу пайт кузатув постларидан ҳаво ҳужуми бошланганлигини хабар қилдилар.

Батальон командири Белов роталар командирларига жангчиларни ҳозирча ер остига тушириш тўғрисида буйруқ берди. Самолётлар бомба ташлаётган пайтда немислар тош конларига ҳужум қилишга ботина олмасликлари маълум эди.

Бир неча дақиқадан сўнг атрофимизда кучли портлашлар бошланди. Еру кўкни тутун босди. Шу пайт телефончимиз менга батальон командири Беловнинг буйруғини етказди. У нима қилиб бўлса ҳам душман танкларини тўхтатишни, миномётлар билан немис пиёдаларини танклардан кесиб қўйишни талаб қилган эди.

Мен Белов буйруғи билан Царское қўрғонидаги мудофаага бошлиқ қилиб тайинланган эдим. Дарҳол вазиятни ўрганиб чиқиб, танкларни қарши олишга тайёргарлик кўрдик. Миномётчилар, танкка қарши мўлжалланган қуролларга эга бўлган жангчилар улар томон ўрмалаб келаётган 10 та танкни кузатиб туришарди.

Танклар юришда давом этиб тош конлари томон ўт оча бошлади. Немислар ҳали катта лейтенант Белов батальони қаерда жойлашганлигини аниқлаб улгурмаган эдилар.

Менинг буйруғим билан танкларга қарши ўқ узила бошланди. Тўпчимиз Бочарев биринчи снаряд биланоқ энг олдинда келаётган танкни ёндириб юборди. Бироздан сўнг яна 3 та танк ўт билан қопланди. Немис танкчилари ерга сакраб туша бошлашди. Аммо мерганларимизнинг ўқлари уларни бу ерда ҳам қувиб етаётган эди.

Танклардан кесиб қўйилган душман пиёдаси олға интилмоқчи бўлди. Бироқ миномётлардан очилган ўқ уларни ерга ётишга мажбур қилди.

Снарядлардан бири Бочарев тўпи ёнида портлади. Тўпчилар Скребков ва Альферов шу ердаёқ ҳалок бўлдилар. Бочарев эса оғир жароҳатланди. Лекин у ҳамон:

— Ўт оч! Душманга ўт оч! — деб буйруқ берарди.

Кечқурунга бориб аёвсиз жанг тўхтади. Тирик қолган жангчиларимизнинг ҳаммаси ер остига тушдилар. Улар яна 5 ой мобайнида немис газандаларини қон қақшатишди.

Николай ЕФРЕМОВ.

Реклама ва эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

Улуғ ғалаба кунига бағишланади.
9 МАЙ СОАТ 15.00 ВА 19.30 ДА
БУТУНИТТИФОҚ ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИГИ — КОНКУРСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ
ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР, Қорақалпоғистон АССР, Татаристон АССР халқ артисти ва Ўзбекистон ССР Ҳамза номли Давлат мукофотининг лауреати
ОТАЖОН ХУДОЙШУКУРОВ
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти
ГУЛШОД ОТАБОЕВА
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
ҚИЗЛАРХОН ДЎСТМУҲАМЕДОВА
VI Жаҳон фестивалининг лауреати
АНВАР РУСТАМОВ
Солистлар: САЛОҲИДДИН МУҲИДДИНОВ, ДИЛОРОМ ҚАЮМОВА, РАҲИМАХОН НОСИРОВА, РАЙҲОН АБДУЛЛАЕВА, ЛОЛА ОҚИЛОВА, НОВВОТХОН ЖЎРАЕВА.
ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.
Программани — ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.
«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери—Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати ҚОДИР МЎМИНОВ.
Музика раҳбари — ИСМАТУЛЛА РАҲМАТУЛЛАЕВ.

155-ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1983—84 ўқув йили учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

узоқ масофаларга қатновчи пассажир вагонлари проводниги. Ўқиш муддати —бир йил. Ўрта маълумотга эга бўлган 17,5 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади. Уларга ойига 30 сўмдан стипендия берилади. Ўқувчиларга ётоқхона берилмайди.

Машинада қолиплаш учун қолипловчи. Ўқиш муддати—бир йил, 8—10 синф маълумотига эга бўлган 17,5 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади, уларга ойига қуйидаги ҳажмда стипендия берилади. 8 синф маълумотига эга бўлганлар учун—30 сўм. 10 синф маълумотига эга бўлганлар учун—70 сўм. Ётоқхона берилади;

токарь-универсал. 10 синф ҳажмида маълумотли 17,5 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади, уларга ойига 30 сўмдан стипендия берилади;

тепловоз машинисти ва рефрижераторли поездлар механиги. 10 синф ҳажмида маълумотли 17 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади, уларга ойига 30 сўмдан, Совет Армияси сафларидан запасга бўшатилган кишилар учун—72 сўмдан стипендия берилади. Ўқиш муддати—бир ярим йил;

тепловоз машинисти ёрдамчиси, тепловоз механика қисми ремонти бўйича слесарь, электр-газ пайвандловчилар, тепловоз электр қисми ремонти бўйича слесарь, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарь, совутиш қурилмалари ремонти бўйича слесарь. Ўқиш муддати—3 йил. 8-синф ҳажмида маълумотли 15 ва ундан катта ёшдаги йигитлар қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганлар уч маҳал овқат, кийим-кечак, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланади. Ўқиш вақти меҳнат стажига киради.

Билим юртини битирганларга диплом берилади, аълочилар эса олий ва ўрта ўқув юртларига имтиёзли шартларда қабул қилинадилар.

Билим юрти битирувчилари темир йўл транспорти ходимларининг барча имтиёзларидан, шу жумладан Совет Иттифоқининг исталган пунктига темир йўл транспортида бепул бориб келиш имкониятидан фойдаланадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, ота-оналарининг иш жойидан справка, турар жойидан справка, характеристика, 8 дона фотосурат.

Ҳужжатлар ҳар куни (якшанбадан ташқари) **соат 9.00 дан 17.00 гача қабул қилинади.**

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 5-алоқа бўлими, Червяков кўчаси, 12-уй. (1, 5, 26-трамвайларнинг «Фоменко кўчаси» бекати).

Театр

ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/V да **Рўё** (11.00), **Келинлар қўзғолони** (15.00), **Рўйхатларда йўқ** (19.30).

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 9/V да **Санъат усталари ижросида концерт,** 11/V да **Севги тумори,** 13/Vда **Пиковая дама.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 9/V да **Кулги ва шодлик кечаси** (16.00 ва 19.30), 11/V да **Тўйдан олдин томоша,** 12/V да **Тошкентнинг нозанин маликаси.**

МАМЛАКАТИМИЗ ОРОМГОҲЛАРИДА

Ялта мамлакатимизнинг энг хушманзара ва хушҳаво масканларидан бири. Шунинг учун ҳам бу ерда кўплаб оромгоҳлар жой олган. Шаҳардаги биргина «Мисхор» пансионатида ҳар йили мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келган 30 мингга яқин киши дам олади. Улар орасида турли ёшдагилар ва турли соҳа эгалари бор.

Суратда: пансионатда дам олаётган армавирлик ҳамшира А. К. Кучеровская қизи ҳамда ригалик химик-инженер А. Я. Арайд оиласи билан сайрга отланишмоқда.

А. Обуховский фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ТУҲФАТ ЎРНИДА

НОШИР ВА ОЛИМ

УЛУҒ мақсад олдида турганингда меҳнатни истироҳат бил, дейилади мақолда.

Бугунги кунда ўзининг эллик ёшига пешвоз чиқаётган таниқли ношир, адабиётшунос ва луғатчи олим Наримон Тожиевич Ҳотамовнинг ҳаёти, қайноқ илмий фаолиятини ўйлаганда мана шу ҳикмат хотирда жонланади.

Дарҳақиқат, ҳақиқий инсон мақсад билан яшайди. Унга ҳар ким ҳар хил йўл билан эришади. Ким—уддабуронлик билан, ким—елиб-югуриш билан, ким — омади чопганлиги билан ва ҳоказо. Наримон Ҳотамов тасодифий омаднинг баридан ушлаб қолиш учун интилмади. Илм-фанда, нашриёт-матбаачиликда, жамоатчилик орасида нимагаки эришган, қандай обрў-эътибор қозонган бўлса, бунга ўз меҳнати, қобилияти, қалб саховати, одамларга бўлган меҳр-оқибати туфайли сазовор бўлди.

Наримон Ҳотамов ўз фаолиятини 1957 йилда «Ўқитувчи» нашриётида кичик муҳаррирликдан бошлаган эди. Самарқанд университетини битиргандан сўнг бу ер унинг учун илм ва сабоқ маскани бўлди. Ўша вақтларда нашриёт директори бўлиб турган Жалолхон Азизхонов, кейинчалик Воҳид Валиев, бош муҳаррир Абдулла Ўразаев, ўзбек адабиёти редакциясининг мудираси Холида Сулаймонова, таҳрир ва таржима санъати усталари Файзулла Эрғозиев, Мадамин Эрғозиев, Борис Дегтярь, Ғанижон Алиевлар тарбиясини олди.

Нашриёт аҳли илм-фан кишилари ва адиблар билан ҳамкору ҳамдўст бўлишади. Шу важдан олий мактаблар талабалари учун ўзбек классик ва совет адабиёти, СССР халқлари адабиёти, адабиёт назарияси фанларидан мунтазам дарсликлар яратган Сарвар Азимов, Воҳид Абдуллаев, Иззат Султон, Натан Маллаев, Ғулом Каримов, Юсуф Султон, Нуриддин Шукуров, Раҳим Муқимовлар билан яқиндан устод-шогирдлик муносабатларига киришган Наримоннинг маҳорати ошиб борди. Изланувчан тиришқоқ йигит 1971 йилда «Совет даврида ўзбек адабиётшунослиги терминологиясининг қарор топиши ва такомили» мавзуида кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ёқлади. Шундан кейинги йилларда у адабиётшунослик ва тилшунослик соҳаларида илмий текшириш ишларини олиб борди. Лексикология, терминология ва семасиология муаммоларига ойдинлик киритишга ҳаракат қилди, терминологик чалкашликларни бартараф этишда қатнашди. Қатор русча-ўзбекча терминологик, тематик ва мактаб луғатлари яратди.

Адабиётшунос олим сифатида эса Н. Ҳотамов олий ўқув юртлари учун программалар тузиш, дарслик ва ўқув қўлланмалари яратиш, изоҳли-терминологик луғатларга тартиб беришда иштирок этди. Ўзбек классик адабиёти намоёндалари Бобур, Муқимий, Фурқатнинг танланган асарларини шарҳлаб, нашр этиш ишига бош-қош бўлди.

Наримон Ҳотамов ўн икки йилдан буён йирик, сертармоқ нашриёт раҳбари бўлиб келаркан, илмий изланишда лоақал бир йил ҳам «танаффус» қилган эмас.

Билимдон қалам соҳиби Б. Дегтярь билан биргаликда тузилган «Ўзбекистонда ўқув-педагогика адабиёти нашр қилиш тарихига доир» номли салмоқдор китоб «Ўқитувчи» нашриётининг қирқ йиллик (1936—1975) фаолиятига бағишланиб, шу давр ичида босилиб чиққан асарлар кўрсаткичини қамраб олган.

Олим ва ноширнинг мақолалари, очерклари, таржималари, ўзи тузган ва таҳрирдан чиқазган ишлари, ўқув ва методик қўлланмалари, луғат ҳамда справочниклари чинакам илмий ва ижодий меҳнатнинг катта самарасидир. Зеро, чорак аср давомида нашриёт Наримон Ҳотамовни баркамол инсон ва сермаҳсул олим қилиб етиштирди.

Коммунист, «Ҳурмат белгиси» ордени соҳиби, «Матбуот аълочиси», «СССР халқ маорифи аълочиси» нишондори Н. Ҳотамов катта обрў-эътибор топди.

Эллик ёш — қутлуғ ёшдир. Иқтидор айни қиёмга келган, киши кучга тўлган палла. Файзли оила, ўғил-қизлар, келин-куёвлар, устод-шогирдлар, дўсту биродарлар, қадрдон-касбдошлар даврасида умр пиллапоясининг эллигинчи поғонасига қадам қўяркан, Наримон Ҳотамовни олдида янги илмий-ижодий бунёдкорлик фасллари кутмоқда.

Ғайбулла САЛОМОВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети таржима назарияси кафедрасининг мудири.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжлиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 06227. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. Б. 1596.